

FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ

Katedra: Pedagogiky a psychologie
Studijní program: Vychovatelství
Studijní obor: Pedagogika volného času (PVČ)

**VYUŽITÍ DOBRODRUŽNÉ VÝCHOVY PRO ROZVOJ
KOOPERAČNÍCH DOVEDNOSTÍ VE SKUPINĚ V DDM**

**THE USE OF ADVENTURE EDUCATION TO DEVELOP
COOPERATIVE SKILLS IN GROUP IN DDM**

Bakalářská práce: 12-FP-KPP-78

Autor:

Lenka Trousílková

Podpis:

.....

Vedoucí práce: Doc. PaedDr. Josef Horák, CSc.

Konzultant: PhDr. Jan Činčera, Ph.D.

Počet

stran	grafů	obrázků	tabulek	pramenů	příloh
81	2	12	3	31	8

V Liberci dne: 20.04.2013

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická
Akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Lenka Trousílková**
Osobní číslo: **P10000142**
Studijní program: **B7505 Vychovatelství**
Studijní obor: **Pedagogika volného času**
Název tématu: **Využití dobrodružné výchovy pro rozvoj kooperačních dovedností ve skupině v DDM.**
Zadávací katedra: **Katedra pedagogiky a psychologie**

Zásady pro vypracování:

CÍLE

Vyhodnotit efektivnost spolupráce členů ve dvou nově založených tanečních kroužků DDM, kdy jeden se zúčastní víkendového soustředění využívajícího principu dobrodružné vlny a druhý projde jiným typem vstupního programu. POŽADAVKY

- Náhodným výběrem rozhodnout, který z nově založeného kroužku DDM se zúčastní které verze programu.
- Vytvořit a realizovat dvě verze vstupního programu pro kroužky DDM Větrník.
- Vyhodnotit schopnost skupiny spolupracovat na řešení týmového úkolu.
- Porovnat výkony obou skupin a diskutovat výsledek.

METODY

- Test zaměřený na řešení společného úkolu
- Pozorování

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

ČINČERA, Jan. Práce s hrou : pro profesionály. Vyd. 1. Praha : Grada, 2007. 115 s. Pedagogika. ISBN 978-80-247-1974-0

PAYNE, Vivette. Teambuilding workshop : trénink týmových dovedností. Vyd. 1. Brno : Computer Press, c2007. vi, 339 s. Business booksPraxe manažera. ISBN 978-80-251-1588-6

HERMOCHOVÁ, Soňa. Teambuilding. Vyd. 1. Praha : Grada, 2006. 113 s. Vedení lidí v praxi. ISBN 80-247-1155-9

ZAHRÁDKOVÁ, Eva. Teambuilding : cesta k efektivní spolupráci. Vyd. 1. Praha : Portál, 2005. 173 s. ISBN 80-7367-042-9

HAYES, Nicky. Psychologie týmové práce : strategie efektivního vedení týmů. Vyd. 1. Praha : Portál, 2005. 189 s. ISBN 80-7178-983-6

ŠVARŤÍČEK, Roman - ŠEĐOVÁ, Klára a kol. Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách. Vyd. 1. Praha : Portál, 2007. 377 s. ISBN 978-80-7367-313-0

Vedoucí bakalářské práce:

doc. PaedDr. Josef Horák, CSc.
Katedra pedagogiky a psychologie

Datum zadání bakalářské práce: **30. dubna 2012**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2013**

doc. RNDr. Miroslav Brzezina, CSc.
děkan

L.S.

doc. PhDr. Tomáš Kasper, Ph.D.
vedoucí katedry

V Liberci dne 30. dubna 2012

Čestné prohlášení

Název práce: Využití dobrodružné výchovy pro rozvoj kooperačních dovedností ve skupině v domě dětí a mládeže.

Jméno a příjmení autora: Lenka Trousílková

Osobní číslo: P10 000 142

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména § 60 – školní dílo.

Prohlašuji, že má bakalářská práce je ve smyslu autorského zákona výhradně mým autorským dílem.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

Prohlašuji, že jsem do informačního systému STAG vložila elektronickou verzi mé bakalářské práce, která je identická s tištěnou verzí předkládanou k obhajobě a uvedla jsem všechny systémem požadované informace pravdivě.

V Liberci dne: 20.04.2013

Lenka Trousílková

Poděkování

Mnohokrát děkuji doc. Paedr. Josefu Horákovi, CSc., vedoucímu mé bakalářské práce za věcné připomínky a odbornou pomoc.

Poděkování také patří PhDr. Janu Činčerovi, Ph.D., za konzultace při výzkumech, věcné připomínky a odbornou pomoc.

Poděkování dále náleží mé vedoucí z DDM Větrníku Ing. Ludmile Bednárové, která mi poskytla podmínky pro tuto práci, dále mým kolegyním z DDM Větrníku, které mi pomohly při realizaci samotných programů nezbytných pro tuto práci, s dozorem a asistencí při těchto akcích, a to Zuzaně Dostálové a Karle Líbalové, a také Ondřeji Kuthanovi, který se též podílel na organizaci závěrečného soustředění, a také neméně mé rodině, která mne plně podporovala po celou dobu mých studií.

Anotace v českém jazyce

Předmětem této bakalářské práce je vyhodnocení využití dobrodružné výchovy pro rozvoj kooperačních dovedností ve skupině v domě dětí a mládeže (dále již DDM).

Teoretická část charakterizuje pojmy jako prožitek, zážitek, zkušenost, seznamuje s hlavními principy zážitkové pedagogiky, s metodami, které zážitková pedagogika využívá. Dále vymezuje kooperační dovednosti. Informuje o DDM a o jejich činnosti.

Praktická část se zabývá tvorbou vstupních programů pro dva nově vzniklé taneční kroužky v DDM, kdy jeden náhodně vybraný kroužek se účastní vstupního programu dle dobrodružné výchovy a druhý se zúčastní jiného typu vstupního soustředění. V závěru praktické části proběhne pro tyto skupiny závěrečný úkol, dle něhož lze vyhodnotit stanovený cíl.

Cílem bakalářské práce je vyhodnotit kvalitu spolupráce členů ve dvou nově založených tanečních kroužcích DDM, kdy jeden kroužek se účastní vstupního programu dle dobrodružné výchovy a druhý se zúčastní jiného typu vstupního soustředění.

Klíčová slova: zážitková pedagogika, dobrodružná výchova, prožitek, zážitek, zkušenost, cyklus učení prožitkem, flow, komfortní zóny, princip dobrovolnosti, cílování, motivace, dramaturgie, výrazové prostředky, ovlivňování osobnosti prostřednictvím situací, zpětná vazba, skupinová dynamika, hra, týmová spolupráce, komunikace, zaujímání rolí

Annotation in English

Subject of this thesis is to evaluate the usage of adventure education to stimulate cooperational abilities of a group of children in the leisure centre.

The teoretical part characterizes the terms of experience and adventure and focuses on main principles of experiential education and methods used. Next it states cooperational abilities. It informs about leisure centre and its actions.

The practical part focuses on creating entry programmes for two newly formed groups in the leisure centre, where one group takes the experiential entry programme and the other group a different type of entry programme. In the end, a task for both groups is set so the aim can be assessed.

The aim of this thesis is to evaluate the quality of cooperation of members of two newly formed groups in the leisure centre, where one group takes an experiential entry programme and the other group takes a different type of entry programme.

Key words: experiential education, adventure education, enjoyment, experience, cycle of learning experience, flow, comfort zone, The Challenge by Choice, aiming, motivation, dramaturgy, expression means, situational personality influence, reflection, group dynamics, game, teamwork, communication, role-playing

OBSAH

SEZNAM OBRÁZKŮ	10
SEZNAM TABULEK	10
SEZNAM GRAFŮ	10
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK A SYMBOLŮ	11
1 ÚVOD	12
2 TEORETICKÁ ČÁST	13
2.1 ZÁŽITKOVÁ PEDAGOGIKA JAKO PŘÍSTUP V PVC	13
2.2 DOBRODRUŽNÁ VÝCHOVA	13
2.2.1 Historie	13
2.2.1.1 Outward Bound	14
2.2.1.2 Project Adventure	14
2.2.1.3 Prázdninová škola Lipnice (PŠL)	15
2.2.2 Uplatnění	16
2.2.2.1 Prožitek	17
2.2.2.2 Zážitek	18
2.2.2.3 Zkušenost	18
2.2.3 Hlavní principy	19
2.2.3.1 Cyklus učení prožitkem	19
2.2.3.2 Flow	20
2.2.3.3 Komfortní zóny	21
2.2.3.4 Princip dobrovolnosti	23
2.2.4 Metody	23
2.2.4.1 Cílování	24
2.2.4.2 Motivace	24
2.2.4.3 Dramaturgie	26
2.2.4.4 Výrazové prostředky	28
2.2.4.5 Ovlivňování osobnosti prostřednictvím situací	28
2.2.4.6 Zpětná vazba	28
2.2.4.7 Skupinová dynamika	29
2.2.4.8 Hra	30
2.3 ROZVOJ KOOPERAČNÍCH DOVEDNOSTÍ	31
2.3.1 Týmová spolupráce	32
2.3.2 Komunikace	32
2.3.3 Zaujímání rolí	32
2.4 DDM	34
2.5 JAK FUNGUJE	35
2.5.1 Dům dětí a mládeže Větrník (dále jen DDM Větrník)	36

2.6	SHRNUTÍ TEORETICKÉ ČÁSTI	36
3	PRAKTICKÁ ČÁST.....	37
3.1	CÍLE A ÚKOLY PRÁCE	37
3.2	METODIKA VÝZKUMU	37
3.2.1	Výzkumné otázky	38
3.2.2	Metody.....	39
3.2.3	Respondenti.....	41
3.2.3.1	Taneční kroužky	41
3.2.3.2	Taneční skupina 1. – Pondělí, dále již Lemuři.....	41
3.2.3.3	Taneční skupina 2. – Pátek, dále již Hip-hop stars	42
3.3	POPIS PROGRAMU.....	42
3.3.1	Program Lemuři	43
3.3.2	Program Hip-hop stars.....	45
3.3.3	Rozdíly mezi programy.....	47
3.3.4	Závěrečné víkendové soustředění	47
3.4	PREZENTACE VÝSLEDKŮ	52
3.4.1	<i>Jak se liší spolupráce skupin, kdy jedna prošla víkendovým soustředěním využívajícího principu dobrodružné výchovy a druhá prošla jiným typem vstupního programu.....</i>	<i>52</i>
3.4.2	<i>Jaká je míra zapojení členů jednotlivých skupin při plnění týmového úkolu? .....</i>	<i>53</i>
3.4.3	<i>Jaké týmové role sehrávají účastníci jednotlivých skupin?.....</i>	<i>54</i>
3.4.4	<i>Jak řeší skupiny vzniklé problémy ve skupině při řešení zadaného týmového úkolu? ....</i>	<i>55</i>
3.4.5	<i>Do jaké míry obě skupiny splnily zadaný týmový úkol?.....</i>	<i>56</i>
3.4.6	<i>Jak se liší docházka v průběhu roku mezi oběma skupinami? .....</i>	<i>58</i>
4	DISKUSE.....	60
5	ZÁVĚR.....	62
6	SEZNAM LITERATURY A ZDROJŮ	63
6.1	LITERATURA	63
6.2	ČASOPISY	64
6.3	LITERATURA DOSTUPNÁ ONLINE	64
6.4	INTERNETOVÉ STRÁNKY	66
7	PŘÍLOHY	67
	Příloha č. 1 – Harmonogram víkendového soustředění Lemurů.....	68
	Příloha č. 2 – harmonogram víkendového soustředění Hip-hop stars.....	71
	Příloha č. 3 – harmonogram společného víkendového soustředění	73
	Příloha č. 4 – členové poroty	76
	Příloha č. 5 – přihláška na taneční soustředění.....	77
	Příloha č. 6 - Informační dopis k víkendovému soustředění	78

Příloha č. 7- hodnotící tabulka	80
Příloha č. 8 – Hodnotící tabulka obou skupin.....	81

Seznam obrázků

Obrázek 2-1 - Kolbův cyklus učení	20
Obrázek 2-2 Komfortní zóny	21
Obrázek 2-3 DDM Větrník v Liberci.....	36
Obrázek 3-1 Dohoda o vzájemném fungování kroužku	43
Obrázek 3-2 Odpočinek po obědě	44
Obrázek 3-3 Rozcvička – protahování	44
Obrázek 3-4 Rozcvička dětí	46
Obrázek 3-5 Břišní tance	46
Obrázek 3-6 Ubytovna DDM Větrník v Oldřichově v Hájích	47
Obrázek 3-7 Rozcvička v ubytovně DDM	48
Obrázek 3-8 Činnost Lemurů	49
Obrázek 3-9 Činnost Hip-hop stars	50
Obrázek 3-10 Porota soutěže	50
Obrázek 3-11 Hodnocení soutěžících porotou	51
Obrázek 3-12 Členka Lemurů po vystoupení	51

Seznam tabulek

Tabulka 3-1 Přehled respondentů	42
Tabulka 3-2 Přehled účastníků	48
Tabulka 3-3 Bodová tabulka skupin ze závěrečného vystoupení	57

Seznam grafů

Graf 3-1 Porovnání skupin v rámci bodového hodnocení	57
Graf 3-2 Celkového dosaženého počtu obou skupin	58

Seznam použitých zkratek a symbolů

DDM   Dům dětí a mládeže

PŠL   Prázdninová škola Lipnice

PVČ   Pedagogika volného času

TUL   Technická univerzita v Liberci

UK   Univerzita Karlova

1 Úvod

Hlavním důvodem, který mě vedl ke zpracování je ten, že téměř 8 let pracuji jako externí vedoucí tanečních kroužků v DDM. Při této činnosti se věnuji především tomu, aby se děti naučily základům moderních tanců, mezi které patří disko, hip hop a jazz. Ve spolupráci s mými bývalými kolegyněmi i praktikantkami v DDM se snažíme dětem rozšířit obzory v tanečním světě, a to především učení tanců, jako například břišní tance, zumba nebo základy standardních a latinskoamerických tanců.

Při mé práci se osvědčilo jezdit vždy na začátku školního roku na víkendové seznamovací soustředění, kde mají děti možnost se navzájem seznámit a zároveň i my jako vedoucí máme příležitost děti blíže poznat. Dříve se jednalo o seznamovací víkendy, které neměly žádný jiný cíl, než se pouze seznámit. Od počátku mého studia oboru Pedagogika volného času na TUL u těchto víkendových soustředění využívám dobrodružné výchovy, díky níž se děti nejen seznámí, ale zažijí spolu relativně silné zážitky a to jim pomáhá se více sblížit. Vztahy v takto stmelené skupině jsou na vyšší úrovni, neboť v rámci dobrodružné výchovy si stanoví i dohodu o vzájemném chování v tanečním kroužku, dle níž se pak řídí celý školní rok, a na níž mohou odkázat v jakékoli situaci.

Položila jsem si proto otázku, jak moc se bude lišit spolupráce mezi dvěma nově vzniklými kroužky, kdy jeden z kroužků projde vstupním soustředěním dle dobrodružné výchovy a druhý kroužek se zúčastní jiného typu vstupního soustředění. V rámci spolupráce s DDM jsem zrealizovala dva taneční kroužky, jeden v pondělí a druhý v pátek. Z nich jsem náhodně vybrala, který projde jakým typem úvodního soustředění, stanovila jsem si metodu získávání informací a následně jsem určila, jaké finální aktivity se týmy budou účastnit kvůli porovnání spolupráce.

2 Teoretická část

2.1 Zážitková pedagogika jako přístup v PVČ

Termín „pedagogika“ pochází z řeckého slova „paidagógos“ a je většinou označována jako věda a výzkum, který se zabývá vzděláním a výchovou (Jirásek, Gymnasion, 2004). Jedná se o velmi rozvětvenou disciplínu, která se sestává ze základních, hraničních a aplikovaných disciplín. Základní disciplíny tvoří teoretický a metodologický základ pro další disciplíny.

Pedagogika volného času se zabývá neobyčejně významnou součástí života dětí a mládeže. V současné době je rozvíjena u nás i ve světě. Pedagogika volného času se zabývá nejen obsahem, formami a prostředky edukačních aktivit pro kultivaci individuálně a společensky prospěšného trávení volného času u dětí a mládeže, ale i činností školských a jiných zařízení, která zabezpečují edukaci ve volném čase, a také teorií a výzkumem toho, jak současná mládež tráví volný čas v podmínkách soudobého stavu společnosti. (Průcha, 2009, str. 92-93)

Pedagogika volného času je aplikovaná pedagogická disciplína, která jde napříč možnostmi zážitkové pedagogiky, neboť se zabývá i veškerou výchovou mimo vyučování a školskými zařízeními, která jsou k tomu účelu zřízena, např. školní družiny, kluby, domovy mládeže i ústavní péče, ale také ponechává stranou působení škol a školního vyučování, kde hledá možnosti svého uplatnění (Jirásek, Gymnasion, 2004).

Zážitkovou pedagogiku lze uplatnit jak ve školním vyučování, tak i v pedagogice volného času či ve výchově mimo vyučování.

2.2 Dobrodružná výchova

Zážitková pedagogika (prožitková pedagogika, experiential education) je jedním ze základních teoretických konceptů pro práci s hrou. (Hanuš, Chytilová, 2009, str. 11)

2.2.1 Historie

Kořeny zážitkové pedagogiky je možné hledat již v antice nebo v renesanci. (Činčera, 2007, s. 14). Pro vznik a rozvoj zážitkové pedagogiky je podstatné i dílo Jana Amose Komenského, který byl znám jako „učitel národů“, stejně jako současné holistické přístupy, prosazoval celostní rozvoj osobnosti a tvrdil, že je třeba vzdělávat ducha, jazyk, srdce i ruku. Podle Komenského nejdůležitější zkušenosti získává pomocí vlastních smyslů. Uznával, že cestování je důležitou složkou vzdělání mladých lidí a doporučoval i

využití „her“ a „hraní“ při výuce. Komenský napsal: „vzdělávání začíná a končí u opravdové zkušenosti; učení musí být spojeno s pobytem v přírodě; musí připravovat na život.“ (Franc, Zounková, Martin, 2007, s. 12) Avšak za skutečné počátky zážitkové pedagogiky se považují práce německého pedagoga Kurta Hahna, který usiloval o zakládání „ostrovů uzdravování“ (Činčera, 2007, s. 14)

2.2.1.1   *Outward Bound*

Mezi zakladatele patřil Kurt Hahn (1886-1974). Outward Bound byla založena během druhé světové války v r. 1941. Původně pro výcvik mladých námořníků pro získání zkušeností a dovedností, které byly nezbytné pro přežití na moři. Po válce se střediska transformovala do center, která rozvíjela osobnosti pro mladé lidi ve věku 16 až 21 let. Symbolický cíl Outward Bound byl: připravovat mladé lidi do života jako loď vyzbrojenou k velké plavbě (Outward Bound, 2013). Tato střediska jako Outward Bound se šířila po celém světě. Jejich pedagogická filozofie se opírá o 2 principy, kterými jsou (Hanuš, Chytilová, 2009, str.23):

- ✓ Člověk je schopen dokázat mnohem více, než se domnívá
- ✓ Jen málokdo si uvědomuje, čeho je možné dosáhnout prostřednictvím vzájemné pomoci a týmové spolupráce (Hanuš, Chytilová, 2009, str. 23)

Termín Outward Bound pochází ze staré námořní angličtiny a označuje okamžik, kdy loď vyplouvá na širé moře do neznáma a rizika, avšak vstříc novým zkušenostem a poznáním. Od té chvíle posádka lodi musí spoléhat sama na sebe, na schopnosti každého člena a kvalitní spolupráci celého týmu. Výstižná metafora pro cíle, které si organizace klade, a vlastně i prostředky, které užívá. (Svatoš, Lebeda, Gymnasion 2004, s. 47)

2.2.1.2   *Project Adventure*

Tato mezinárodní nezisková organizace vznikla v r. 1971 v USA. Její působnost je v oblasti „zkušenostních programů“, které využívají prvku dobrodružství. Organizace se zaměřovala na zlepšení a poskytnutí prostředků, které byly potřebné pro realizaci efektivních programů ve školách a jiných výchovně-vzdělávacích organizacích. Vychází z hnutí Outward Bound. Project Adventure v roce 1974 obdržel National Demonstration School Status od the Federal Office of Education. V roce 1980 již bylo více než 400 škol, které přijaly alespoň část programu Project Adventure. (Project Adventure, 2013)

Projekt Adventure nabízí školám několik možností, jak spojit dobrodružství se vzdělání a výchovou, od školení pro pedagogy s cílem je naučit využívat dobrodružství jako prvek tělesné výchovy, dalším je program „Dobrodružství ve třídě“, který přibližuje učení jako kombinaci učení ve třídě s výzvou a dobrodružstvím. (Hanuš, Chytilová, 2009, str. 33-34)

Cílem programů Project Adventure je díky aktivitám podpořit osobnostní růst dítěte, odhalit mnohočetnou inteligenci a rozvinout potřebné dovednosti.

2.2.1.3 Prázdninová škola Lipnice (PŠL)

Prázdninová škola Lipnice v současné době je neziskovou nevládní organizací, v níž celoročně pracuje přes 100 lidí z celé republiky, ale i ze Slovenska a jiných zemí. Jde o občanské sdružení usilující o všestranný rozvoj osobnosti (Prázdninová škola Lipnice, 2013). Vzniku PŠL v roce 1977 předcházelo dlouhé období vývoje, jehož kořeny lze nalézt ještě hluboko před rokem 1964. Jeho vývoj lze popsat v následujících obdobích (Hanuš, Chytilová, 2009, str. 13):

- ✓ Období směřování v letech 1964 – 1970 – od šedesátých let probíhaly na Sluneční pasece pod Křemešníkem první Tábornické školy. Pro odlišné pojetí navržených škol od turistiky byl zaveden pojem „tábornická škola“ a pro činnost pojem „tábornictví“. Objevily se zde osvědčené zálesácké a sportovní prvky dřívějších organizací Lesní moudrosti, Junáka, historického trampského hnutí. V letech 1964-1970 docházelo k prudkému rozvoji tábornictví, začínají se objevovat i nové, moderní formy rekreačního pobytu v přírodě. (Hanuš, Chytilová, 2009, str. 13-17)
- ✓ Období experimentů v letech 1970 – 1976 – na počátku 70 let se zrodilo hnutí usilující o propojení pobytu v přírodě s tělocvičnými a kulturními aktivitami, které nabízelo romantiku, a to především aktivní prožitky a na druhé straně mobilizoval citové, morální a intelektuální schopnosti k maximálnímu uskutečnění. Celá koncepce byla postavena na poznatku, že stupňování náročnosti a požadavků na fyzickou kondici a zároveň na intelekt, samostatnost při rozhodování, tedy tzv. „tlak“ na osobnost každého jedince přináší v konečném součtu nebývalé uspokojení, do jisté míry formuje vnitřní duchovní svět, nutí znovu zvážit dosavadní hodnoty, ideály, názory (Hanuš, Chytilová, 2009, str. 13-17)

Jedním z prvních experimentů byl projekt Pokus pro dvacet, který měl dvě prvenství, a to takové, že otevíral provoz nově vybudovaného experimentálního

střediska na Lipnici a jednalo se o první akci pro mladé lidi ve věku od 16 do 24 let. V roce 1971 měl svou premiéru Gymnasion, který představoval nový koncept pro řešení výchovy a rekreace mládeže v přírodě. Jeho autoři se chopili myšlenky prosazování životní harmonie antického Řecka, kde byl naplňován ideál kalokagathie. Mezi další experimentální projekty tohoto období patřily např. Lesní sportovní škola, Prázdniny na objednávku, Fatranský projekt prima prázdnin, Řeka pod horou, Dlouhé cesty, Konfrontace a další (Hanuš, Chytilová, 2009, str. 13-17)

- ✓ Období prázdninové školy v letech 197-1989 – přelomem byl na začátku března r. 1977 celostátní seminář pořádaný s tématem: rozvoj moderních forem pobytu v přírodě a turistiky“, zde byl přijat návrh na zřízení Prázdninové školy ČÚV SSM, která vznikla o měsíc později v Praze. Jejím hlavním cílem bylo předávání a rozvoj nových forem rekreace, pobytu a výchovy v přírodě členům SSM. V jejím čele byl psycholog Allan Gintel, který byl v jejím čele až do roku 1987. (Hanuš, Chytilová, 2009, str. 13-17)

Prázdninová škola se v průběhu let obohacovala o metody a programy, které získávala vlastní zkušeností. Stala se místem experimentů a hledání s hlavním cílem, kterým byla osobnost a její rozvoj. (Hanuš, Chytilová, 2009, str. 13-17)

- ✓ Období Prázdninové školy Lipnice, o. s. od r. 1990 až po současnost – po listopadu 1989 rozhodlo vedení PŠL o samostatnosti instituce a změnu na občanské sdružení s názvem Prázdninová škola Lipnice, o.s. V červnu 1991 byla PŠL přijata do mezinárodní pedagogické organizace Outward Bound. Zážitková pedagogika PŠL je vytvořena pro jednorázová, 3-18 denní výchovné či rekreační projekty, určené dospívajícím a mladým dospělým. Klade důraz na skupinovou a osobnostní dynamiku, emoční bilanci a cílenou dramaturgii projektů, vytváření nejrozmanitějších příběhů, dějů, rolí, postav s důrazem na jednání. (Hanuš, Chytilová, 2009, str. 13-17)

2.2.2 Uplatnění

Zážitkovou pedagogiku lze uplatnit jak ve škole v podobě dobrodružství ve třídě, tělesné výchově a výchově ke zdraví, výchově k řešení konfliktů, tak i ve volném čase ve formě volnočasových kurzů a programů pro středoškolskou mládež, ve firmách jako teambuildingu a teamspiritu a pro osobnostní rozvoj a terapii jako jsou ostrovy uzdravování a behavior management through adventure.

Pro zážitkovou pedagogiku je typické zakotvení prožitku do jeho širších souvislostí, to znamená, že nejde jen o vyvolání prožitku, ale o znalost cílů, navozování prožitkových situací a zpracování prožitku a jeho převedení do zkušenosti, které lze znovu využít (Jirásek, Gymnasion, 2004)

2.2.2.1 Prožitek

Rozložíme-li slovo prožít do základu, máme zde předponu „pro“ a základ slova „žít“, předpona pak dává tomuto slovu „aktivní“ význam s hodnotou emočního náboje, prožitou skutečností je člověk „bohatší“ o „vnitřní statek“, čili prožitek má aktivní, stimulující, vše prostupující a energizující charakter. Vzniká z rozdílů vnitřní a vnější reality, např. z krásy krajiny, východu slunce, hudebního díla, fyzického či intelektového výkonu apod. (Hanuš, Chytilová, 2009, str. 87- 89)

Znaky prožitku (Hanuš, Chytilová, 2009, str. 87- 89):

- ✓ Nenahraditelnost v lidském životě, zaměřuje se na jednotlivou, jedinečnou událost, ohraničenou časově i prostorově
- ✓ Jedinečnost prožitku spočívá v nemožnosti zaměnit jeden za druhý, v nemožnosti nahrazení jedné události jinou v touze po totožném vyznění v člověku
- ✓ Individuálnost prožitku, prožitek je neoddělitelný od svého „obsahu“, sounáležitost prožívajícího jedince a prožívané události.
- ✓ Nepřenositelnost z jednoho individua na druhé. Prožitek je ryze individuální záležitostí, sdělitelnou pouze za cenu maximálního zploštění a ochuzení. Zážitek ze hry přenesený na posluchače se nikdy nestane zážitkem posluchačovým, a ani přes největší možnou míru empatie a snahy po přijetí. Nelze jej převést, neboť komplexnost zapojení všech složek osobnosti při prožívání nelze nahradit pouze vizuálním či sluchovým vnímáním.
- ✓ Komplexnost při získávání prožitku. Prožití nemůžeme zúžit na racionální či emocionální zaujetí. Psychosomatická jednotka je zřetelná právě u reflexe tohoto fenoménu a zapojení tělesných i duševních charakteristik je nutnou podmínkou pro získání silné prožitkovosti.

Nykl ve své knize uvádí: „Je nutné podotknout, že prožitek se vztahuje na daný okamžik ne na nashromáždění minulých zkušeností.“ (2012, s. 161)

2.2.2.2 Zážitek

Zážitek má obecnější a nadřazenější význam a postavení. Též se skládá ze dvou částí a to předpony „za“, která dává celému slovu „zážitek“ význam uceleného, celistvého, přesahujícího. Zážitek v sobě obsahuje současně uskutečněné prožitky (emoční náboj ze situace a jednání) a zvnitřněné zkušenosti (proces uvědomění a zvnitřnění). (Hanuš, Chytilová, 2009, str. 87- 89)

Zážitek je velikost emočního náboje neboli hloubka vnitřního zásahu – otisku či úrovně zakoušení situace (Hanuš, Chytilová, 2009, str. 87- 89).

Rozdíl mezi prožitkem a zážitkem není v obecné češtině vůbec pocíťován, jestliže uvažujeme o rozlišení, pak spíše jako o pomocném nástroji ve vztahu ke zkušenosti. Slovem prožitek bychom akcentovali více aktivitu než pasivitu prožívání a především jeho přítomnostní charakter. Pro okamžik přítomné aktivity tedy je vyhrazováno slovo prožitek. Jestliže však prožitek uplyne do minulosti a vracíme se k němu, můžeme ho označit jako zážitek, a teoretické postižené oboru jako „zážitkovou pedagogiku“.

2.2.2.3 Zkušenost

Jde o výsledný otisk, který má v každém jedinci vyvolat jinou dimenzi, a především je to výsledek procesů uvědomování a jednání ze situací, které měly značnou emoční působivost, velkou emoční hodnotu. Pro zkušenost je klíčový zážitek (Hanuš, Chytilová, 2009, str. 87- 89).

Cílem výchovy prožitkem je získávání určité trvalejší podoby prožité události, jejíž výsledky můžeme uplatnit v jiných životních situacích. Tuto formu lze nazývat zkušeností, kterou nezískáváme pouze přímým prožíváním, ale naopak většina zkušeností i poznatků pramení ze sociálního sdílení, komunikace a přejímání zkušeností druhých (Gymnasion, 2004, s. 13-14)

Zkušenost obsahuje také vliv vzpomínek a minulých zkušeností, pokud jsou v daném okamžiku aktivní a mění se tím význam různých stimulů, zahrnuje vše, co je právě přístupné bezprostřednímu uvědomování či vědomí, nezahrnuje ale takové pochody, jako např. aktivita neuronů či změny hladiny cukru v krvi, protože nejsou přístupné uvědomování. Jde o psychologickou definici, než o fyziologickou. (Nykl, 2012, s. 161)

2.2.3 Hlavní principy

Zážitková pedagogika vychází z několika principů, mezi něž patří:

2.2.3.1 Cyklus učení prožitkem

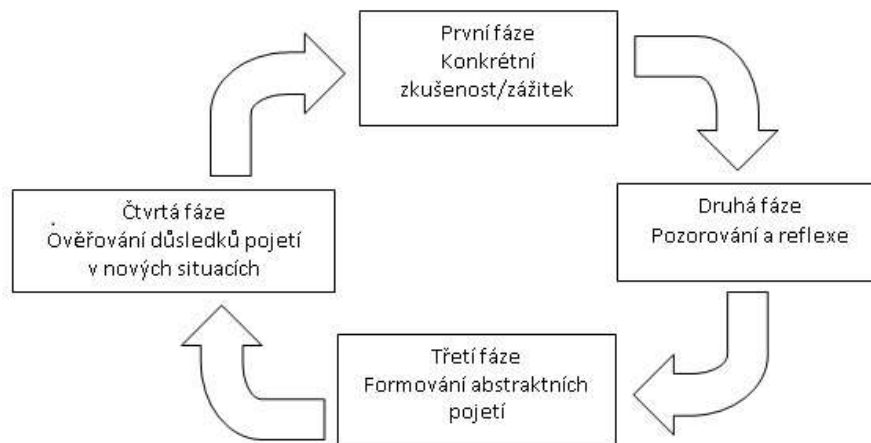
Od poloviny 20. století se začala formovat východiska pro prožitkovou pedagogiku, které zdůrazňovaly vlastní aktivitu studenta v procesu učení. Základním východiskem se stala teorie, dle níž se lidé nejlépe učí z vlastních zkušeností, které však nejsou destruktivního charakteru a je jim zpětně porozuměno (Činčera, 2007, s.16-18). David Kolb na počátku 80. let navrhl schéma učení vycházejícího z bezpečných zkušeností znamenajících pro účastníka výzvu. Kolb též odhalil fakt, že jedinci se liší ve svých schopnostech učit se v různých stádiích učebního cyklu. A jedinci užívají různé styly učení (Folwarczná, r. 2010, s. 55-56)

Fáze učení prožitkem a jeho fáze (Folwarczná, r. 2010, s. 55-56):

1. Fáze – **konkrétní zkušenost, zážitek**: Pro učení je předpokladem mít nějakou zkušenost, jsou dva možné způsoby prožívání zkušeností:
  - a) Pasivní – čekání, že se se zkušenost naskytne
  - b) Aktivní – zkušenost sami vyhledáme a tím zvyšujeme příležitost k učení
2. Fáze – **pozorování a reflexe**: Aktivita mají roli metaforického vyjádření určitých reálných typů situací, které se zvládnutím či nezvládnutím jsou reflektovány. Při učení díky prožitků a zkušeností, je nutné umět vyhodnotit průběh prožitku. Pozorování a reflektování prožitků představuje zpětný pohled na to, co se v průběhu prožitku událo bez jakýchkoli soudů.
3. Fáze – **formování abstraktních pojetí a generalizace**: Proces vyvození závěrů zahrnuje pečlivé snímání prožitků z předchozí fáze a následně vytvoření závěrů – specifikace toho, co jsme se naučili. Není stanoven počet možných závěrů. Specifické závěry jsou mnohem přínosnější než ty obecné.
4. Fáze – **ověřování důsledků pojetí v nových situacích**: aktivní experimentování: Zde je formulováno poučení o případně změně jednání pro jednotlivce či skupinu. Vyvození jasných závěrů z prožitků nemá žádný smysl, pokud to nevede ke zlepšení nebo v žádoucí změnu v naší práci. Plánování zahrnuje převedení některých závěrů do

formy umožňující realizaci. Čím konkrétnější jsme, tím lépe se nám závěry učení uplatňují v praxi.

Všechny tyto fáze jsou vzájemně propojeny.

Obrázek 2-1 - Kolbův cyklus učení

Pramen: Folwarczna, I.: Rozvoj a vzdělávání manažerů, Grada Publishing, 2010, s. 55

2.2.3.2 *Flow*

K tomu, aby byl cyklus učení funkční, musí být splněny následující podmínky, a to zaujetí pro hru, tzv. flow, jehož autorem je americký psycholog maďarského původu Mihaly Csikszentmihalyi. (Csikszentmihalyi in Činčera, 2007, s. 17-18) Tento pojem - „flow“ – neboli „proudění“, „plynutí“ – je stav proudění nejvyššího vyjádření emoční inteligence, při němž dochází k dokonalému zapojení emocí do služeb určité aktivity nebo učení. Emoce v tomto stavu nejsou jen obsaženy a ventilovány, ale jsou současně konstruktivní, plné energie a jsou úzce spojené s činností. Stav proudění postrádá emoční zabarvení, možná jen s výjimkou povzbuzujícího, vysoce motivujícího pocitu mírné extáze. (Hanuš, Chytilová, r. 2009, s. 56-57)

Jan Činčera ve své knize o „flow“ uvádí, že jde ponoření účastníků do fiktivní situace, při kterém se mění subjektivní vnímání času, emoce i vzájemné jednání účastníků, účastníci se „cítí aktivnější, pozornější, šťastnější, spokojenější a kreativnější, bez ohledu na úkol, který je řešen“. (2007, s. 17).

Pro „flow“ je typické:

- ✓ Rovnováha mezi vědomím úrovně svých dovedností a výzvami situace

- ✓ Přítomnost jasných cílů
- ✓ Přítomnost jasné zpětné vazby
- ✓ Koncentrace na řešený úkol
- ✓ Ztráta rozpaků
- ✓ Proměna vnímání času

Stav flow je tehdy, pokud dovednosti a výzva balancují na stejné úrovni nad kritickým prahem požadované dovednosti. Jsou-li vyšší dovednosti než nároky výzvy, účastníci se nudí. Jsou-li naopak výzva i dovednosti pod kritickým prahem, jde o tzv. apatii. Jestliže nestačí dovednosti požadované výzvě, jde o strach. (Činčera, r. 2007, s. 17)

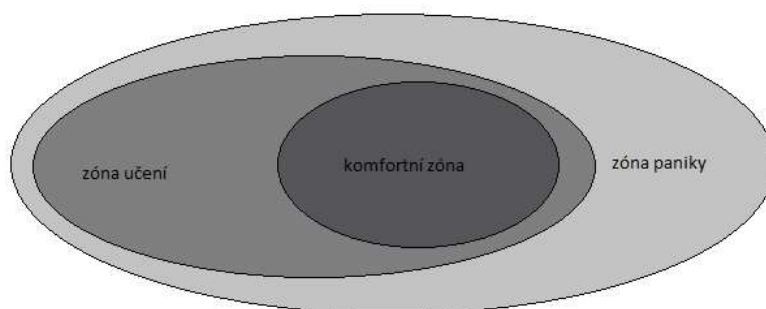
Dle Csikszentmihalyie jsou tři hlavní složky stavu „flow“:

- ✓ Koncentrace, což znamená, že účastníci jsou absolutně pohlčeni aktivitou
- ✓ Zájem – jedná se o základní předpoklad toho, aby byla udržena motivace účastníků
- ✓ Zábava a s ní související pocit uspokojení

Předpokladem je rovnováha mezi výzvou a dovednostmi, pocit autonomie, příležitost k úspěchu, souvislost s osobními cíli, možnost volby při řešení úkolu. Stav flow se častěji dostavuje při práci individuální či skupinové než při běžné výuce. (Činčera, r. 2007, s. 17)

2.2.3.3 *Komfortní zóny*

V zážitkové pedagogice se pro vyjádření individuálních přijímání výzev pracuje s tzv. teorií komfortních zón. (Činčera, 2007, s. 19-20).

Obrázek 2-2 *Komfortní zóny*

Pramen: Mohauptová, E., Teambuilding cesta k efektivní spolupráci, Portál, 2005, s. 34

Prostor, který máme dobře „zmapovaný“, ve kterém nás nepřekvapí žádná utajená zákoutí, ve kterém na podněty, kterých se nám dostává, reagujeme naučenými a mnohokrát ověřenými postupy, ve kterém se cítíme vcelku pohodlně, bezpečně, nic nás neohrožuje a nevyvádí z míry, obvykle nazýváme **komfortní zónou**. (Svatoš, Lebeda, r. 2005, s. 31-34). Komfortní zóna obsahuje činnosti neznamenantující stres (Činčera, 2007, s. 19). Jedná se o pohodlnou zónu, která nás většinou nijak nestresuje, ale zároveň je to jako s pohodlným křeslem – moc energie ani zábavy v něm neužijeme. Je přirozené dostávat se mimo komfortní zónu, protože jinak bychom jako mimina ani nezačali chodit (Mohauptová, r. 2005, s. 33)

Po komfortní zóně následuje zóna činností, které pro účastníka představují zvládnutelnou výzvu, a ta se nazývá **zónou učení** (Činčera, 2007, s. 19). Jestliže účastník programu přijme nabízenou výzvu, vystoupí z komfortní zóny a uspěje, jeho komfortní zóna se v důsledku pozitivní zkušenosti rozšíří. Kritická je hrozba překročení zóny učení do oblastí, které není účastník schopen zvládnout a ve kterých s vysokou pravděpodobností selže, v takovém případě neúspěch může vést ke zmenšení komfortní zóny a snížení víry ve vlastní dovednosti. Zásadní strategií vedoucího zážitkových aktivit je jak postupné stupňování výzev a rozšiřování komfortní zóny účastníků, tak i vědomí individuálních hranic zóny učení. (Kolařík, r. 2011, s. 35). Tato zóna přináší překvapení, zábavu a vzrušení, a zjištění, že je někdy příjemné se vydávat na neznámé cesty. Někdy jsou zde obavy, napětí, jak to dopadne, a pocit, že na to nemáme, ale je v našich silách tento potenciál zvládnout. (Mohauptová, 2005, s. 34)

Po zóně učení následuje **zóna paniky**, a to v případě, že ze zóny komfortu uděláme příliš dlouhý krok, kdy se učení může změnit v hrůzu. Jde o oblast, která je nad naše síly. V případě, že jsme zašli příliš daleko od komfortní zóny, zjišťujeme, že situaci nezvládáme, vymyká se nám to z ruky a učení se nám už nelíbí. Tělo reaguje strachem, panikou, znehybněním, a pokud jen trochu můžeme, prcháme. V panice přestáváme hodnotit situaci reálně, přehlížíme pomoc, která může přijít zvenku, zdroje, které je možno využít, zaměřujeme se na překážku, nikoli na řešení a přestáváme si věřit. (Mohauptová, 2005, s. 34)

Je velmi důležité, aby vedoucí volil postupy uvážlivě s ohledem na stav skupiny a s ohledem na své teoretické poznatky tak, aby mohl kontrolovat dopad svých zásahů.

2.2.3.4   *Princip dobrovolnosti*

Proto, aby fungoval cyklus učení prožitkem, je **princip dobrovolnosti** (challenge by choice). V programu Education Outside the Classroom (EOTC) je nazván jako zásada, podle níž si každý účastník v podporujícím prostředí svých vrstevníků zvolí sám, jakou úroveň předkládané výzvy přijme. Současně jsou instruktoři povinni zajistit to, že žádný z účastníků nebude do ničeho nucen proti jeho vůli, a zároveň jsou účastníci odpovědní za to, že budou přijímat jak fyzicky, tak i psychicky akceptovatelné výzvy, podporovat v tomto ostatní a bránit nátlaku na kteréhokoliv člena skupiny. (Činčera, 2007, s. 20-22)

Proto, aby mohl být princip dobrovolnosti funkční, vychází ze 3 hlavních zásad, kterými jsou:

- 1) Účastníci musí být schopni stanovit si ve vztahu k nabízené výzvě své vlastní cíle (nejde o splnění celé aktivity, ale o dosažení stanovených cílů) (Činčera, 2007, s. 20-22)
- 2) Účastníci musí mít možnost rozhodnout, co a jak mnoho si z celé aktivity chtějí vyzkoušet (musí mít možnost určit si svoji „konečnou stanici. Mnohým účastníkům stačí, když hrají jinou roli, nebo prezentují výsledky práce skupiny apod.) (Činčera, 2007, s. 20-22)
- 3) Princip informované volby (účastník s malými zkušenostmi a znalostmi o stavbě kurzu potřebuje pro své rozhodování informace, a ty mu musí vedoucí předat, je nutno nalézt optimální hladinu mezi naprostým tajemstvím a naprostou informovaností, optimální pro skupinu, cíle akce a její styl) (Činčera, 2007, s. 20-22)

Pro dodržování principu dobrovolnosti instruktor může nabídnout účastníkům šanci přijmout potenciálně náročnou či nebezpečně vypadající výzvu v atmosféře podpory a porozumění s tím, že účastník bude mít kdykoli možnost odstoupit, aniž by se tím vzdal možnosti pro jiný pokus v budoucnu. (Činčera, 2007, s. 20-22)

2.2.4   Metody

Zážitková pedagogika využívá tyto metody:

2.2.4.1 Cílování

Pro jakékoli akce, jakýkoli uzavřený projekt směřující k určitým výchovně vzdělávacím cílům, je nutné stanovit cíle. Podle Mary Hentonové lze rozlišit tři možné roviny cílů (in Činčera, 2007, s. 29), jimiž jsou:

- ✓ Individuální cíle – tyto cíle lze chápat jako očekávání účastníků či organizátorů. Mezi tyto cíle může patřit např. přání seznámit se, rozvinout své specifické dovednosti, užít si relax či řešit určitý vlastní problém. Jsou přítomny vždy v každém výchovném projektu, ale nemusí být jeho hlavním východiskem. Mají zásadní význam u kurzů, které jsou terapeuticky orientované či kurzů, které jsou zaměřeny na rozvoj sociálních kompetencí, kde mohou zčásti splývat s kurikulárními cíli. (Činčera, 2007, s. 29-31)
- ✓ Skupinové cíle – tyto cíle je možné chápat jako potřebu skupiny integrovat se do funkčního celku. Pro některé akce jako harmonizační dny pro střední školy či teambuildingové pobyty mohou být zásadní. Mezi tyto cíle je možné zahrnout např. společné úsilí skupiny zvládnout určitý úkol či téma, posílení schopnosti skupiny samostatně fungovat jako tým, postup skupiny do vyšší fáze skupinové dynamiky, zážitek jedinečnosti ze sdílení cílů a času s blízkými lidmi. (Činčera, 2007, s. 29-31)
- ✓ Kurikulární cíle – tyto cíle si stanoví organizátor, a to jakým způsobem a obsahem chce ovlivnit účastníky. Je možné rozlišit tyto kurikulární cíle (Činčera, 2007, s. 29-31):
  - Znalosti, porozumění
  - Postoje, hodnoty
  - Dovednosti, jednání

2.2.4.2 Motivace

V zážitkové pedagogice hraje velkou roli metoda motivace, má zde významnou a nezastupitelnou roli. Motivace jako slovo je odvozené z latinského *motivus*, což je forma slova *moveo* – „hýbám“ – a *movere* – „pohybovat“. Vyjadřuje tak přeneseně hybné síly jednání. Motivy jsou hybnými silami našeho jednání. Neexistuje univerzální a všeobjímající teorie motivace, ale můžeme o ni říci toto, motivace tedy je (Hanuš, Chytilová, r. 2009, s. 63-73):

- ✓ Příčina pohybu, důsledek změn stavu a organismu
- ✓ Důvod k rozhodování v situacích volby
- ✓ Výklad smysluplných souvislostí
- ✓ Proces zkoumání a usměrňování vnitřních procesů člověka, které řídí, aktivuje a udržuje chování

Motivace a úroveň motivovatelnosti jedince je dána molekulární a molární složkou motivace, a ty se rovnoměrně podílejí na schopnosti být vůbec motivován. Molekulární část motivace nás informuje o biologických předpokladech – důležité jsou genetické informace, dědičnost. U molární části motivace je důležitá vztahovost, využití toho, co jsme od přírody dostali. Dělí se na dvě úrovně a to zevní (dle Davida Fontany extrinsická), která je dána činy, které vyvolávají jiní lidé, a niterní (dle Fontany intrinsická), které vyvoláváme a spouštíme my sami. Niterná motivace je účinnější než motivace zevní. (Hanuš, Chytilová, r. 2009, s. 63-73)

Motivace je soubor vnitřních podnětů, se kterými hráč vstupuje do hry. Na motivaci často záleží, zda se hra rozeběhne patřičným tempem. U hráčů se snažíme navodit nejen chuť zapojit se do hry, ale vyšším cílem může být poznání, že hra rozvíjí některé jejich dovednosti, které pak mohou uplatnit v běžném životě. (Zouňková, 2007, s. 14)

Motivace má velkou moc a má přímý vliv na to, jak se účastníci do hry zapojí. Existuje mnoho různých forem motivace, proto, aby program byl seriózní, vážný, musí tomu atmosférou odpovídat i motivace, mezi ty nejběžnější patří (Franc, Zouňková, Martin, r. 2007, s. 83-84):

- ✓ Hraná scénka
- ✓ Poslech nebo sledování libreta
- ✓ Krátká aktivita
- ✓ Vysvětlení hry
- ✓ Psaná motivace
- ✓ Minimalistická motivace

Pro pedagogickou praxi jsou zde obecná pravidla, která jsou platná a využitelná i např. v manažerské práci, sociální práce a všude tam, kde se pracuje se skupinami (Hanuš, Chytilová, r. 2009, s. 63-73):

- ✓ Chcete-li motivovat, musíte být sami motivováni
- ✓ Úspěch motivuje
- ✓ Motivace má dvě stádia – vytyčit cíl a ukázat, jak cíle dosáhnout
- ✓ Uznání motivuj
- ✓ Motivace je nikdy nekončící proces
- ✓ Vlastní účast motivuje
- ✓ Každý pokrok musí být zřetelně viditelný
- ✓ Výzva k akci motivuje jen tehdy, je-li možno zvítězit.
- ✓ Ztotožnění se se skupinou motivuje.

2.2.4.3   *Dramaturgie*

Dramaturgie je chápána jako základní metoda sestavování programů, nikoli jako jeden z možných přístupů. Metoda dramaturgie získala široké uznání v mezinárodním měřítku.(Činčera, 2007, s. 34-35)

Dramaturgie je naplánovanou cestou, cestou dlážděnou konkrétními programy a hrami, skrze něž se kráčí k cíli projektu v dále na obzoru. Představuje ideály, myšlenky, představy, přání a potřeby organizátorů projektu. Dramaturgie se při tomto procesu stává praktickou tvůrčí činností, která proniká do veškeré práce, podíl se nejen na konstituování programu, ale i na vytváření atmosféry akce. Vychází z výchovných cílů, časoprostorového určení, prostředí, finančních možností, kvality organizátorů a věkových zvláštností. Je spojením nejrozličnějších postupů, pravidel s reflektováním konkrétních daností, které nakonec vedou k volbě a výběru optimálních prostředků s cílem dosáhnout maximálního výchovného efektu. Jejím produktem je podrobný scénář projektu. (Hanuš, Chytilová, 2009, s. 152-153)

Dramaturgii jako takovou lze rozdělit na dvě základní větve a to (Paulusová, Gymnasion 2004, s. 84-89):

- ✓ „Teoretickou dramaturgii“ – prvotní fáze práce s abstraktními tématy, hledání obsahu. „Teoretické“ dramaturgické úvahy by měly předcházet dramaturgii praktické. Smyslem je shromáždit, vybrat, vymezit, pojmenovat témata, jimiž se autoři hodlají ve svém díle či kurzu zabývat, vyjasnit jednotlivá stanoviska k daným tématům. Cílem je připravit širokou myšlenkovou základnu, z níž posléze vychází konkrétní tvar – inscenace, film, kurz. (Paulusová, Gymnasion 2004, s. 84-89)

Fáze „teoretické“ dramaturgie v procesu přípravy jsou (Paulusová, Gymnasion 2004, s. 84-89):

- Hledání obecných témat
  - Hledání aktuálních společenských námětů
  - Schopnost předvídat alespoň základní směr společenského pohybu a vývoje v budoucnosti
  - Schopnost vysledovat a pojmenovat „červenou nit“
  - Schopnost uvědomit si a pojmenovat zdánlivě odtažitě nebo neviditelné souvislosti, kontext, dopad věcí
- ✓ Praktickou dramaturgii – následná fáze hledání odpovídajících forem, zpracování abstraktních témat až do podoby zcela konkrétních programů. Tato fáze navazuje na „teoretickou“, konkretizuje jednotlivé myšlenky a vybraná témata a hledá pro ně přesný a vhodný tvar a formu. Jejím smyslem je snést velká, abstraktní, naznačená a nezpracovaná témata z výšin na zem a hledat, jak dané téma nejlépe ztvárnit do programu, hry apod. Základní charakteristikou a smyslem promyšlené a cílené dramaturgie je to, že nejprve volíme obsah – základní témata, jimiž se kur chce zabývat a která hodlá nabídnout účastníkům a pak pro ně hledat odpovídající formu – zcela konkrétní programy, hry sportovní a umělecké aktivity apod. a jejich vzájemné propojení. (Paulusová, Gymnasion 2004, s. 84-89)

Při vytváření programu je v dramaturgickém procesu doporučováno respektovat tyto zásady (Činčera, 2007, s. 38)

- ✓ Posloupnost
- ✓ Gradace

- ✓ Pestrost a rozmanitost
- ✓ Stříhy
- ✓ Vyváženost, přiměřenost
- ✓ Pozitivní bilance

2.2.4.4 Výrazové prostředky

Mezi výrazové prostředky patří například hudba, barvy, pohyb, světlo-tma, příroda-místnost, vůně, ticho a podobně (Másilka, 2003)

2.2.4.5 Ovlivňování osobnosti prostřednictvím situací

Při ovlivňování osobnosti hrají velkou roli tyto prostředky, a to např. hra, role, děj, příběh, tvořivost, riziko, myšlení, meditace (Másilka, 2003)

2.2.4.6 Zpětná vazba

V anglicky psaných odborných publikacích, které postupy reflexe rozpracovaly, se setkáváme i s termíny reflexion, reviewing, debriefing, processing a appraisal. Všechny tyto názvy vyjadřují proces zpracovávání údajů s přihlédnutím k tomu, co se už událo (Neuman, 2011, s. 39)

Jde o závěrečnou diskuzi po aktivitách, která je těžištěm dobrodružné vlny, kterou tvoří briefing, který zahrnuje část přípravnou a rámovací v programu, a hra, jež zpětné vazby předchází. (Činčera, 2007, s. 74-85)

Zpětná vazba, neboli debriefing důsledně respektuje cyklus učení prožitkem, jeho cílem je vést účastníky k pochopení zkušenosti a k jeho přenosu do reálného života, jeho fázemi jsou (Činčera, 2007, s. 74-85):

- ✓ Rozehřátí – příprava a správné naladění skupiny
- ✓ Reflexe – první fáze, kdy je účastníkům připomenut obsah zkušenosti, která bude rozebírána
- ✓ Zobecnění – druhá fáze, v níž je hledáno zobecnění problému a jeho vazba k realitě
- ✓ Transfer – fáze, ve které jsou účastníci vedeni k vyjádření toho, jak budou se získanou zkušeností pracovat

Základem pro úspěšný debriefing je kromě správného rozfázování též použití aktivních metod v jeho samotné realizaci. Neměl by být jen mluvením, ale i akcím. Při debriefingu je možné použít tyto metody (Činčera, 2007, s. 74-85), jako např. kruhové metody, hodnotící metody, práce ve skupinách, dramatické metody, symboly a metaforu, písemné metody.

2.2.4.7 Skupinová dynamika

Skupinová dynamika je reakcí lidí na vývoj vztahů ve skupině. Pochopíme-li jednotlivé fáze vývoje skupiny, je možné pochopit potřeby týmu i jednotlivců v těchto obdobích a pomoci sobě i skupině ve zdravém vývoji a v její produktivitě. Nelze ji naplánovat, následují po sobě v určitém pořadí a mají své trvání, nejsou mezi nimi ostré přechody a také u různých skupin mohou trvat různou dobu. (Mohauptová, 2009, s. 51-68)

Skupinová dynamika má 6 fází, které na sebe postupně navazují. Mezi tyto fáze patří:

1. Vznik
2. Formování (forming) – skupina je nejistá, objevují se pocity úzkosti, probíhá rozhodování o vůdci. (Činčera, 2007, s. 31-32)
3. Bouření, krize (storming) – ve skupině vzrůstá napětí, vznikají aliance a protialiance. Objevují se zde i případy testování vedoucích a zpochybňování jejich důvěry i nabízených aktivit. Účastníci postrádají iniciativu, spolupráce je na nízké úrovni. (Činčera, 2007, s. 31-32)
4. Stabilizace, normování (norming) – skupina funguje jako jednotka. Její práce jim přináší uspokojení, zná své silné stránky, pracuje nezávisle na lektorovi, zažívá hrdost ze skupinové identity. (Činčera, 2007, s. 31-32)
5. Výkon, produktivita – fáze plného výkonu a spolupráce skupiny, angažovanosti členů v procesu i vztahu k cílům, důvěry, ochoty k riskování. (Činčera, 2007, s. 31-32)
6. Uzavírání (transforming) – činnost skupiny se ukončuje, ve skupině vzniká určitá úzkost, skupina ale přenáší své zkušenosti do života a následných aktivit. (Činčera, 2007, s. 31-32)

2.2.4.8 *Hra*

V každodenní pedagogické praxi je hra nenahraditelným prostředkem výchovy. Hra je prostředkem, kterým ověřujeme své teoretické znalosti, úroveň dovedností, životní zkušenosti a provazujeme je s vědomím použitelnosti v životě. Ve hře prověřujeme své názory, hodnoty a postoje, získáváme zároveň poznatky o sobě, druhých a okolí a také činnosti. (Hanuš, Chytilová, 2009, s. 114-120)

Je spousta rozdílných definic hry, ale pro všechny je společných několik důležitých rysů (Činčera, 2007, s. 10)

- ✓ Hra jako znak
- ✓ Emociální angažovanost
- ✓ Pravidla
- ✓ Soutěž
- ✓ cíl

Je spousta možností, jak hry dělit a v každé literatuře jsou děleny jinak. Podle Hanuše a Chytilové v jejich knize jsou hry děleny dle výchovného cíle na hry rozvíjející: (Hanuš, Chytilová, 2009, s. 114-120)

- ✓ Jazykovou inteligenci
- ✓ Hudební inteligenci
- ✓ Matematicko-logickou inteligenci
- ✓ Prostorovou inteligenci
- ✓ Pohybovou inteligenci
- ✓ Intrapersonální inteligenci
- ✓ Interpersonální inteligenci
- ✓ Vztah k přírodě

Jan Neuman ve své knize má hry dělené takto (Neuman, 2011, s. 47-315):

- ✓ Seznamovací hry

- ✓ Zahřívací a kontaktní hry
- ✓ Hrátky a zábavné soutěžení
- ✓ Hry na rozvoj důvěry
- ✓ Hry na rozvoj komunikace a spolupráce
- ✓ Hry a cvičení v přírodě
- ✓ Ekohry
- ✓ Závěrečné hry a ceremoniály

Forma hry je obecná definice popisující výstižně a příznačně podstatné a specifické znaky, hlavní formy, rysy hry a současně vysvětluje zapojení jedince do hry či skupiny ve hře, podle tohoto kritéria rozeznáváme tyto hry (Hanuš, Chytilová, 2009, s. 114-120):

- ✓ Iniciativní hry
- ✓ Simulační hry
- ✓ Inscenační hry
- ✓ Dramatické hry
- ✓ Psychodrama
- ✓ Sociodrama
- ✓ Cvičení

2.3 Rozvoj kooperačních dovedností

Tým v obecném slova smyslu chápeme jako skupinu lidí. Každý člověk vyhledává v průběhu svého života určité skupiny. Ideální je mít pozitivní vztah ke svému pracovnímu týmu, kde můžeme plně rozvinout své schopnosti. Týmy většinou tvoří pilíře dobře fungujících organizací. (Kolajová, 2006, s. 15)

Mezi základní vlastnost týmu patří spolupráce týmová, která představuje soubor hodnot, které povzbuzují jisté způsoby chování, například naslouchání druhým, kooperativní odezvu na názory ostatních, vyjadřování pochybností ve prospěch ostatních i ve prospěch plnění úkolů, pomoc potřebným členům a uznávání zájmů a úspěchů ostatních. (Kolajová, 2006, s. 15)

Sociální dovednosti jsou postupy chování a jednání v konkrétních sociálních situacích. Zvládnuté chování odpovídající dané sociální skupině. Dovednosti jednat a chovat se na úrovni své sociální skupiny, jejich norem, cílů, aktivit. Sociální dovednosti se vytvářejí především ve školním společenství, v rodině, ale i v konkrétním sociálním prostředí, komunitě. (Kolář, 2012, s.128)

2.3.1 Týmová spolupráce

Je to schopnost spolupracovat s ostatními, komunikovat s nimi, domluvit se s nimi, vnímat nejen své potřeby, ale i potřeby druhých. Je to schopnost specifických týmových rolí – potenciálu týmu i jeho členů. (Vajner, 2007, s. 33)

2.3.2 Komunikace

Komunikace patří k základním životním potřebám lidí i zvířat. Je to základní nástroj interakční aktivity, podle něhož si děláme představu o sobě samém i o jiných. Pomocí komunikace získáváme i předáváme informace, popisujeme, vysvětlujeme, vyjadřujeme pocity, nálady, jsme schopni vést jiné lidi, můžeme je ovlivňovat a nechat se ovlivňovat, vytvářet i ničit vztahy. Úspěšná komunikace je založena na vědomě kontrolované volbě slov, na kvalitním vnímání komunikačního partnera, na odpovědnosti a adekvátní flexibilitě. Vnímání partnera se neomezuje jenom na slova, sledujeme i neverbální projevy a svrchní tón řeči. (Mikuláščík, 2010, s. 15-16)

Komunikace má spousty charakteristik, které lze shrnout do základních bodů (Mikuláščík, 2010, s. 20):

- ✓ Komunikace je nezbytná k efektivnímu sebevyjadřování
- ✓ Komunikace je přenosem a výměnou informací v mluvené, psané, obrazové nebo činnostní formě, která se realizuje mezi lidmi, což se projevuje nějakým účinkem
- ✓ Komunikace je výměnou významů mezi lidmi použitím běžného systému symbolů
- ✓ Komunikace je prostředkem pro vytváření a ovlivňování vztahů.

2.3.3 Zaujímání rolí

Každý člen skupiny plní ve skupině určitou roli dle svých individuálních schopností, které v souhře s odborností zajišťuje dobrý výkon (Daigeler, 2008, s. 83). Týmové role jsou často závislé na typu osobnosti a na preferovaných potřebách, které s sebou každý jedinec do skupiny přináší. Určité osobnostní rysy umožňují predikci správné volby členů

týmu tak, aby byla možná spolupráce a vzájemná závislost rolí například (Mikuláščík, 2010, s. 210):

- ✓ Extraverti – kteří mají rádi změny, jednají rychle, někdy i bez přemýšlení, komunikují bez zábran
- ✓ Introverti – jedná se o osoby, které jsou pozorné k detailům, zajímají se o to, co je za prací, zajímají se o myšlení a o průběh, raději pracují sami
- ✓ Smyslové typy – tyto osoby nemají rádi nové problémy, mají rádi rutinu, jsou realisté.

Mikuláščík cituje Belbina a jeho týmovo typologii, kterou vytvoří devět týmových rolí, kterými jsou (Mikuláščík, 2010, s. 210)

- ✓ Myslitel – jedná se o osobu, která je zdrojem nových a originálních myšlenek a nápadů. Mnohdy dovede překvapit radikálností řešení problémů a překážek. Jedná se o osobu, která je tvořivá, inteligentní, má vysokou představivost, vysokou flexibilitu. Je otevřen novým nápadům, rád opouští stereotyp, dovede řešit i obtížné úkoly. Je méně komunikativní obzvláště s netvořivými lidmi.
- ✓ Vyhledavač zdrojů – tato osoba do skupiny vnáší informace zvenčí. Jde o obchodníka, diplomata, extravertovaného, nadšeného, navazuje kontakty a zkoumá příležitosti, dovede využívat někdy i ukradené nápady, umí komunikovat, klást otázky, nemá originální myšlenky, ale přináší je odjinud a poukazuje na ně. Nemá výdrž, rychle ztrácí zájem.
- ✓ Koordinátor – tato osoba ve skupině je sebejistá, vyžralá, vzbuzuje důvěru a podporuje rozhodování. Stanovuje cíle skupiny a její program. Určuje, jaké budou priority, ale nepokouší se dominovat v diskusi. Formuluje otázky, naslouchá, všímá si návrhů, řídí činnost týmu, sjednocuje lidi společnými cíli. Nemusí být nejchytřejším členem týmu.
- ✓ Formovač – jedná se o osobu, která je dynamická, plná nervózní energie. Je vstřícný, impulzivní a emocionální, někdy podrážděný. Vyzývá, naléhá, hledá cesty, jak překonávat překážky. Často se může hádat, snaží sjednocovat představy, cíle a praktická posouzení v jednoduchý projekt, jenž je možno zrealizovat. Je náchylný k provokování a k výbuchům zlosti.

- ✓ Kontrolor – touto osobou je chladný a střízlivý člověk, stratég, analytik a kritik, který se velmi zřídka mýlí. Dovede vstřebávat a hodnotit materiály a zvažuje pro a proti a pomáhá odvrátit tým od nesprávné cesty. Není podnikavý, nedovede inspirovat dav.
- ✓ Týmový pracovník – jde o společenskou, vnímavou osobu, která je ochotná ke kompromisům. Tento člověk dovede naslouchat, hlídá harmonické vztahy. Nemá rád střety a urovná vztahy mezi ostatními členy v týmu. Má smysl pro humor, je velmi komunikativní, avšak je nerozhodný v klíčových situacích.
- ✓ Realizátor – je ukázněný, spolehlivý, konzervativní, efektivní a dovede převádět plány týmu do proveditelné formy, vybírá hlavní cíle a ty logicky třídí. Nemá rád nestabilní situace. Jeho silnou stránkou je tvorba organizačního plánu. Je však nepružný, pomalý v reakcích na nové možnosti.
- ✓ Kompletovač – jedná se o osobu, která je pečlivá, svědomitá, až úzkostlivá, napravuje omyly. Sleduje termíny akcí, dodržování časového plánu, sleduje dotahování úkolů. Tento člověk je má smysl pro detaily, avšak může být netolerantní především k méně aktivním členům.
- ✓ Specialista – je to jednostranně zaměřený člověk. Je specializovaným odborníkem ve své profesi a mnohdy je nenahraditelným, je iniciativní, zaujatý pro věc. Do týmu vnáší pouze to ze své specializace.

2.4 DDM

Středisky pro volný čas dětí a mládeže jsou domy dětí a mládeže a stanice zájmových činností (dále již DDM), které jsou zřizovány jako jedna z možných forem středisek pro volný čas dětí a mládeže ze zákona č. 76/1978 Sb., o školských zařízeních ve zněních pozdějších předpisů. Jejich posláním je naplňovat rekreační a výchovně-vzdělávací funkci širokou zájmovou působností. Střediska pro volný čas dětí a mládeže jsou zařazovány do sítě škol a školských zařízení. Zřizovateli DDM mohou být školský úřad, obec, církev, soukromý či jiný subjekt. DDM jsou od svého počátku ustanovovány jako státní zařízení na ovlivňování organizované zájmové činnosti dětí a mládeže v kroužcích. Měly by obsáhnout zájmové oblasti, které jsou rozděleny do skupin na společenskovední, estetickovýchovné, tělovýchovné a sportovní, turistické, technické a přírodovědné. DDM kromě organizování vlastní zájmové činnosti plní i funkci metodickou pro výše zmíněné oblasti. (Pávková, 2008, str.121-122).

2.5 Jak funguje

Náplň činnosti je upravena vyhláškou MŠMT ČR z roku 2005 č. 74/2005 Sb. O střediscích pro volný čas dětí a mládeže:

- ✓ Pravidelná činnost zájmová – která je organizována v zájmových útvarech, které mohou být označeny jako:

Kroužek – označujeme zájmový útvar, kterého činnost směřuje na vnitřní obohacení členů a zaměřuje se na vnitřní život útvaru (např. rybářský kroužek, modelařina)

Soubor – jedná se o zájmové útvary s činností směřující k veřejné produkci výsledků činnosti, jako jsou např. pěvecké, hudební, taneční, divadelní apod.

Klub – je to zájmový útvar, který má volnější strukturu s možnou převažující receptivní činností členů, jako jsou filmové kluby

- ✓ Zájmová činnost příležitostná – zahrnuje nabídku organizovaných příležitostných nebo cyklických akcí výchovně-vzdělávacího nebo rekreačního charakteru. Mezi tyto akce patří i příměstské prázdninové tábory.
- ✓ Nabídka spontánních aktivit – jedná se o průběžnou nabídku činností, které jsou pedagogicky a organizačně ovlivňovány pedagogy nepřímou. Nemají pevně stanovený začátek ani konec.
- ✓ Garance a organizace soutěží a přehlídek vyhlašovaných nebo doporučovaných MŠMT ČR
- ✓ Práce s talentovou mládeží
- ✓ Prázdninová táborová činnost
- ✓ Odborná činnost

Pracovníci v DDM jsou řazeni do kategorie vychovatel, řídí se pracovním řádem pro pedagogické pracovníky. Na činnosti DDM se podílejí i externí a dobrovolní pedagogové, kteří s DDM musejí mít uzavřenou dohodu o provedení práce či dohodu o pracovní činnosti. (Pávková, 2008, str. 121-126)

2.5.1 Dům dětí a mládeže Větrník (dále jen DDM Větrník)

Jedná se o libereckou volnočasovou organizaci, která má sídlo v Riegrově ul. 16 v Liberci. Jde o příspěvkovou organizaci, jejímž posláním je z volného času vytvořit cestu k harmonické osobnosti. Větrník je pro každého, kdo chce rozvíjet své kompetence pro život. DDM Větrník je členěn do těchto oddělení, které mají pod sebou tyto kroužky:

Obrázek 2-3 DDM Větrník v Liberci

- ***kroužky společenské činnosti*** - kroužky taneční, hudební, dramatické i rukodělné a výtvarné
- ***kroužky estetické činnosti*** – nabízí rukodělné aktivity, kroužky úpravy stříhů a šití, tradičních technik, grafiky
- ***kroužky technických činností*** – kroužky modelařiny, elektroniky, počítačové kroužky, stolní hry
- ***kroužky sportovních činností*** – kroužky zaměřené na sport (volejbal, gymnastika, florbal, apod.)
- ***kroužky turistických a přírodovědných činností*** – do této skupiny patří kroužky jako zoologickochovatelský kroužek, entomologický kroužek, a také turistické kroužky

2.6 Shrnutí teoretické části

Teoretická část nejprve vymezuje pojem zážitková pedagogika, zabývá se historií tohoto oboru a pojednává o jeho metodách a prostředcích. Definiuje pojmy, na kterých zážitková pedagogika stojí, jako např. prožitek, zážitek nebo zkušenost. Další rozebírané téma je rozvoj kooperačních dovedností a jejich zapojení do zážitkové pedagogiky. V závěru poskytuje informace o DDM a jeho činnostech v souvislosti s pedagogikou volného času.

3 Praktická část

3.1 Cíle a úkoly práce

Cíle a metody šetření se opírají o praktickou aplikaci rozvoje kooperačních dovedností uvedených v kapitole 2.3 teoretické části.

Hlavním cílem výzkumu je vyhodnotit kvalitu spolupráce členů ve dvou nově založených tanečních kroužků domu dětí a mládeže, kdy jeden se zúčastnil víkendového soustředění využívajícího principu dobrodružné výchovy, a druhý prošel jiným typem vstupního programu. Dílčí cíle jsou formulovány pomocí výzkumných otázek uvedených v kapitole 3.2.1, které jsou poté vyhodnocovány. V souvislosti s tímto cílem je třeba splnit následující úkoly práce:

- ✓ Náhodným výběrem rozhodnout, který z nově založeného kroužku DDM se zúčastní které verze programu
- ✓ Vytvořit a realizovat dvě verze vstupního programu pro kroužky DDM Větrník
- ✓ Vyhodnotit schopnost skupiny spolupracovat na řešení týmového úkolu
- ✓ Porovnat výkony obou skupin a diskutovat výsledek

3.2 Metodika výzkumu

Pro splnění úkolů bakalářské práce bylo třeba zvolit níže uvedené metody a techniky kvalitativního výzkumu. Významný metodolog Creswell (Creswell, 1998, in Hendl, 2005, s. 50) definoval kvalitativní výzkum takto: „kvalitativní výzkum je proces hledání porozumění založený na různých metodologických tradicích zkoumání daného sociálního nebo lidského problému. Výzkumník vytváří komplexní, holistický obraz, analyzuje různé typy textů, informuje o názorech účastníků výzkumu a prování zkoumání v přirozených podmínkách.“ (Creswell, 1998, in Hendl, 2005, s. 50). Podstatou kvalitativního výzkumu je do široka rozprostřený sběr dat bez toho, že by na počátku byly stanoveny základní proměnné. Stejně tak nejsou předem stanoveny hypotézy a výzkumný projekt není závislý na teorii, kterou již předtím někdo vybudoval. Jde o to do hloubky a kontextuálně zakotveně prozkoumat určitý široce definovaný jev a přinést o něm maximální množství informací. Logika kvalitativního výzkumu je induktivní, teprve po nasbírání dostatečného množství dat lze pátrat po pravidelnostech, které se v nich vyskytují, formuluje předběžné

závěry a hledá pro ně další oporu v datech. Výstupem je formulování nové hypotézy či teorie (Švaříče, Šed'ová, 2007, s.24)

Metodu kvalitativního výzkumu jsem použila právě pro jeho výhody, mezi které patří (Hendl, 2005, s. 52):

- ✓ Získává podrobného popisu a vzhled při zkoumání jedince, skupiny, události, fenoménu
- ✓ Zkoumá fenomén v přirozeném prostředí
- ✓ Umožňuje studovat procesy
- ✓ Umožňuje navrhovat teorie
- ✓ Dobře reaguje na místní situace a podmínky
- ✓ Hledá lokální příčinné souvislosti
- ✓ Pomáhá při počáteční exploraci fenoménu

V tomto výzkumu jde především o zkoumání v přirozeném prostředí, experiment, ve kterém díky pozorování budu sledovat činnost skupiny při plnění zadání skupinového úkolu a jeho vyhodnocení pomocí bodové škály výkonů jednotlivých výkonů skupin.

3.2.1 Výzkumné otázky

1. Jak se liší spolupráce skupin, kdy jedna prošla víkendovým soustředěním využívajícího principu dobrodružné výchovy a druhá prošla jiným typem vstupního programu?
2. Jaká je míra zapojení členů jednotlivých skupin při plnění týmového úkolu?
3. Jaké týmové role sehrávají účastníci jednotlivých skupin?
4. Jak řeší skupiny vzniklé problémy ve skupině při řešení zadaného týmového úkolu?
5. Do jaké míry obě skupiny splnily zadaný týmový úkol?
6. Jak se liší docházka v průběhu roku mezi oběma skupinami?

3.2.2 Metody

Pro výběr dat v kvalitativním výzkumu proto, abych dostala specifická a bohatá data, jsem použila metody, které jsou zaměřeny na objevení a popsání jevu. (Švaříček, Šed'ová, 2007, s. 142). Pro výzkum jsem použila techniku pozorování po delší období a audio záznamy z činností dětí z obou skupin z příprav na závěrečný úkol. Pozorování představuje možnost zjistit, co se skutečně děje. V kvalitativním výzkumu jde o jeho promyšlené používání, když nejde jenom o vizuální, ale často i o sluchové, čichové a pocitové vjemy. Pomáhá nám doplnit naši zprávu o popis prostředí (např. vybavení školy, úřadu apod.) (Hendl, 2005, s. 191)

Pro tuto práci jsem použila metodu strukturovaného pozorování, jak zúčastněného, tak i nezúčastněného, přímého i nepřímého. Zúčastněné pozorování lze definovat jako dlouhodobé, systematické a reflexivní sledování probíhajících aktivit přímo ve zkoumaném terénu s cílem objevit a reprezentovat sociální život a proces. Zúčastněný pozorovatel zastává dvě úlohy zároveň, a to jednak úlohu účastníka interakcí, přičemž se liší od ostatních mírou účasti na aktivitách, a roli pozorovatele, badatele, který se od ostatních liší záměrem. (Švaříček, Šed'ová, 2007, s. 143) V průběhu pozorování skupiny o mne účastníci věděli. Nezúčastněné pozorování je pozorování, kdy pozorujeme probíhající interakce, ovšem bez toho, že by nás pozorovaní jedinci viděli. Pozorovat a být nepozorován je umožněno díky technickým prostředkům (např. kamera). Tato forma může ovšem omezit kvalitu pozorování. (Švaříček, Šed'ová, 2007, s. 125) Přímé a nepřímé pozorování popisují Švaříček a Šed'ová ve své knize takto: „přímé pozorování znamená, že badatel se účastní zkoumaného jevu v čase jeho průběhu, zatímco u nepřímého pozorování se neocitáme přímo ve zkoumaném terénu, ale sledujeme pouze záznam proběhlé činnosti, který byl pořízen za účelem výzkumu.“ (2007, s. 145)

Náhodným výběrem bylo určeno, která ze skupin projde víkendovým soustředěním na základě dobrodružné výchovy a která projde jiným typem víkendového soustředění. V tomto případě to bylo rozhodnuto tak, že skupina, která měla první víkendové soustředění, se účastnila soustředění dle dobrodružné výchovy.

Cílem bylo vytvořit dvě verze vstupního programu pro kroužky DDM Větrník. Vzhledem k tomu, že jako první se účastnil vstupního soustředění kroužek pondělní, jeho program byl připraven dle dobrodružné výchovy a páteční kroužek se účastnil jiného vstupního soustředění. Programy jednotlivých vstupních soustředění jsou popsány v kapitole 3.3.

V průběhu školního pololetí byly děti sledovány v docházce do kroužku a v rámci řešení příprav na taneční vystoupení. Sledovala jsem, jak se děti chovají ve skupině, zda se jedná o jeden kolektiv, jak spolu děti komunikují a jak mezi nimi probíhá komunikace v rámci příprav na vystoupení, kterých se v průběhu pololetí účastnily.

Pro vyhodnocení schopnosti skupiny spolupracovat na řešení společného týmového úkolu bylo uskutečněno ještě jedno taneční soustředění, kterého se účastnily oba kroužky ve stejnou dobu. Zde jim byl zadán úkol s názvem „Zkouška orchestru“ dle Lipnických her PŠL (Zounková, 2007, s. 137), kdy děti dostaly ve skupině podle tanečního kroužku zadání, aby se připravily na taneční soutěž, která se bude konat v čase, který jim bude ještě upřesněn. Na tomto tanečním soustředění děti měly čas na vlastní přípravu a tvorbu a řešení daného úkolu a také byl zde vyhrazen čas na taneční program, který pro ně byl připraven lektorským týmem. Přesný popis programu je popsán v kapitole 3.3.3. V průběhu tohoto plnění úkolu byly děti pozorovány lektory tohoto soustředění, kdy zásadní poznámky o jejich činnosti si lektoři zaznamenávali, a tyto byly použity pro další vyhodnocování.

V průběhu jejich přípravy bylo natočeno z každé skupiny krátké 20 minutové video jejich činnosti, díky němuž byla též činnost skupiny vyhodnocována. Z těchto videí byly pořízeny informace ohledně činnosti skupiny během přípravy, komunikace jejích členů, jak probíhala, jakou formou, byly sledovány též role, které děti ve skupině plnily, a jak pomáhaly či nikoli při plnění úkolu.

Výstupem, na který se děti připravovaly, byla taneční soutěž. Z této „soutěže“ bylo z každé skupiny natočeno video jejich vystoupení před porotou. Výstupy těchto dětí byly v rámci hodnocení pro tuto práci bodovány na základě hodnotící tabulky s bodovou stupnicí 0-2body s podmínkami tohoto hodnocení, za co tyto body byly dány. Hodnotící tabulka s kritérii hodnocení je uvedena v příloze č. 7 a hodnotící tabulky z tanečního vystoupení dětí jsou přiloženy v příloze č. 8. Z přílohy č. 7 je patrné, že je hodnoceno 5 kategorií, a to kreativita, kterou tvoří podkategorie obtížnost tanečních kroků (jak náročné si děti vybraly do taneční sestavy kroky), a kulisy, zde bylo hodnoceno to, zda je nevytvořily či vytvořily, v případě že ano, zda je využily či naopak. Kategorie kostým je tvořena podkategoriemi vztahu k hudebnímu stylu a sladěnost skupiny. Dále následuje kategorie s názvem choreografie, tuto tvoří fantazie, originalita – zde je hodnoceno to, jak dokázaly děti vymyslet nové kroky, zda využívaly jen naučených při tanečních hodinách, nebo vychází z jejich vlastní tvorby, dále využití různých tvarů, využití tanečního prostoru

a zda je jejich choreografie vztažena k hudebnímu stylu (např. disko, hip hop,...). V kategorii vzhled skupiny před porotou je hodnoceno to, zda se skupina usmívala či nikoli, zde byla stanovena hodnota, která upřesňovala to, co znamená většina (z 8 dětí bylo určeno, že většinu tvoří 5 a více dětí) a dojem, zda výkon byl podprůměrný, dobrý či skvělý. Kategorie synchronizace skupiny hodnotila především to, jak vypadala skupina jako celek při tanci, zda sestavy děti tančily všichni stejně do hudby, zda si do hudby dobře napočítaly a začaly ve správnou chvíli. Z tabulky v příloze č. 7 je možné spočítat maximální počet bodů, kterého skupina může dosáhnout, a to 22 bodů, v případě, že splní všechny kategorie v maximální možné míře s plným počtem ohodnocení za danou kategorii.

3.2.3 Respondenti

Respondenty, pozorovanými, byly dvě skupiny tanečních kroužků DDM Větrník, které vznikly v září 2012, kdy jedna skupina prošla víkendovým soustředěním na základě dobrodružné výchovy, a druhý prošel jiným typem víkendového soustředění.

3.2.3.1 Taneční kroužky

Hlavním cílem tanečních kroužků je děti naučit vnímat hudbu, naučit se si počítat do hudby - rytmus. Neméně důležité je naučit děti základům tanečních stylů, jako jsou disko, street dance, hiphop, zumba, břišní tance, základy latinských tanců, taneční aerobik, apod. Náplní těchto kroužků je též posilování, protahování a celkové zlepšení kondice dětí a naučení dětí koordinaci těla. Dalším cílem této činnosti je sestavit s dětmi taneční formaci, se kterou by se mohly prezentovat na různých akcích DDM Větrník, které pořádá, jako jsou např. Mikulášská show, Dětské karnevaly, Malá akademie DDM Větrník.

3.2.3.2 Taneční skupina 1. – Pondělí, dále již Lemuři

Tento kroužek probíhá pravidelně od poloviny září vždy každé pondělí od 15:00 hodin a v průběhu jedné hodiny se děti učí výše uvedeným tanečním stylům. Do tohoto kroužku je přihlášeno 18 dětí. Tento kroužek navštěvují dívky a chlapec ve věku 8 až 12 let. Jedná se o děti, které tanec baví. Na kroužku se sešla většina dětí, které tanec baví a naplňuje, ale i v této skupině se sešlo pár dětí, které tam daly rodiče, což se odvíjí na jejich tanci.

Tato skupina byla náhodně vybrána jako skupina, která prošla víkendovým úvodním soustředěním podle dobrodružné výchovy.

Děti tohoto kroužku se účastnily tanečního vystoupení na Vánoční besídce pro děti a dospělé pořádané DDM Větrník.

3.2.3.3 Taneční skupina 2. – Pátek, dále již Hip-hop stars

Tento taneční kroužek probíhá vždy každý pátek již od poloviny září a to od 16:00 hodin do 17:30 hodin. Náplní tohoto kroužku je to samé, co bylo uvedeno výše v popisu tanečního kroužku. Do kroužku je přihlášeno 13 dětí. Jde o dívky ve věku 9 až 14 let.

Tato taneční skupina byla náhodně vybrána jako skupina, která prošla seznamovacím víkendem.

Tento taneční kroužek se účastnil tanečního vystoupení na Maškarním plese pro děti a dospělé pořádaného DDM Větrník.

Oba tyto kroužky probíhají v areálu DDM Větrník v tělocvičně, popřípadě v tanečním sále. V obou těchto místnostech jsou k dispozici zrcadla pro zkvalitnění činnosti.

Skupina	Počet přihlášených do kroužku	Chlapci	Dívky	Věkové rozpětí
Lemuři	18	1	17	8-12
Hip-hop stars	13	0	13	9-14

Tabulka 3-1 Přehled respondentů

3.3 Popis programu

V rámci plnění cíle této bakalářské práce bylo nutné vytvořit dva různé programy pro výše uvedené skupiny, kdy jeden byl tvořen dle metodiky dobrodružné výchovy a druhý byl tvořen jiným typem víkendového soustředění. V rámci této práce se jednalo o tři různé akce – tři různé víkendy, které jsou níže popsány, při nichž dva z těchto víkendů byly určeny pro daný typ víkendového soustředění pro jednotlivé skupiny, a poslední akce byla pro obě skupiny dohromady, kdy plnily v rámci jednoho víkendu skupinové zadání úkolu, pro jeho zhodnocení.

3.3.1 Program Lemuři

Toto seznamovací soustředění probíhalo ve dnech 13. a 14. října 2012, konalo se v areálu DDM Větrník v tělocvičně a v tanečním sále v prvním patře. Tanečního soustředění se účastnily téměř všechny děti z tanečního kroužku. Až na pár nemocných dětí se účastnilo 15 dětí.

Na tomto tanečním soustředění byl zajištěn oběd v rámci DDM Větrník, takže náklady na celý víkend vyšly asi na 100,- Kč na účastníka.

✓ Lektory na této akci byly:

Bc. Lenka Trousílková - studentka PVČ, vedoucí tanečních kroužků

Zuzana Dostálová - studentka na Fakultě humanitních studií UK Praha

Toto víkendové soustředění bylo založeno na metodice zážitkové výchovy, jehož program je uveden v příloze č. 1. Hlavním cílem tohoto tanečního soustředění bylo naučit děti dalším tanečním sestavám. Vzhledem k tomu, že tato skupina byla náhodně vybrána jako skupina účastníků se programu dle dobrodružné výchovy, byl stavěn i tak, že tanečníci při tanci by si měli důvěřovat, neboť je spousta tanečních prvků, kroků,

Obrázek 3-1 Dohoda o vzájemném fungování kroužku

kteří jsou náročnější na důvěru ve skupině, mezi takovými prvky patří například zvedačky a jim podobné techniky.

Cílem č. 1 tohoto soustředění bylo to, aby se děti navzájem seznámily, a na konci soustředění znaly jména všech účastníků.

Cílem č. 2 tohoto soustředění bylo to, aby děti prošly dobrodružnou výchovou a aby maximální počet dětí, které by využily princip dobrovolnosti, nebyl vyšší než 2.

Sraz na toto taneční soustředění jsme se s dětmi sešli v sobotu v 9:00 hodin ráno. Začaly jsme rozcvičkou, následně byla pauza na svačinu. Po svačině přišla řada na první bloku, který byl zaměřen na seznamovací hry, aby se děti navzájem v kroužku znaly. Děti

byly informovány o principu dobrovolnosti, co to je a jak lze být v týmu i v jiné roli, možných variantách. Po tomto bloku, který trval něco málo přes 1,5 hodiny, následoval oběd v DDM Větrník. Po obědě a krátké pauze, aby si děti mohly trochu odpočinout a povídat si, se přešlo k volnějšímu programu, kdy si děti zopakovaly jména ve skupině a následně děti tvořily „dohodu o vzájemném fungování kroužku“, kdy si děti stanovily pravidla, kterými se budou v průběhu

Obrázek 3-2 *Odpočinek po obědě*

školního roku v kroužku řídit, jak se k sobě budou vzájemně chovat, co je žádoucí a co je nežádoucí v jejich chování ve skupině i ve vztazích mezi sebou. Po této aktivitě následoval cca 1,5 hodiny program, kdy se děti učily novým tanečním krokům hip hopu, který byl zakončen svačinou. Po svačině následoval program, kdy se děti věnovaly aktivitám, rozehrávacím hrám, které byly zakončeny tanečním programem a posilováním. V 18:00 byl rozchod a pro děti si přijeli jejich rodiče.

V neděli jsme se opět s dětmi sešly a v 9:00 hodin opět začala rozcvička – protažení

Obrázek 3-3 *Rozcvička – protahování*

a procvičení, následně byla 15 minutová pauza na pití a lehkou svačinku a po ní byl čas na techniku a základní kroky hiphopu. Po tanci následoval opět oběd v DDM Větrník a opět krátká chvíle na odpočinek. Odpolední program byl postaven tak, že si děti opět zopakovaly jména, abychom zjistily, kolik jmen si děti nepamatují, a aby si je měly možnost připomenout. Po

tomto zopakování jmen jsme se opět na chvíli vrátily k dohodě, zda děti ještě nenapadlo v průběhu sobotního odpoledne a nedělního dopoledne něco, co jim tam chybělo a co by tam chtěly mít uvedeného. Po návratu k dohodě jsme si vysvětlily pravidla bezpečnosti k dalším aktivitám, u kterých děti byly upozorněny, že je potřeba, aby poslouchaly a

dávaly pozor, protože se budou dělat aktivity, které jsou založeny na důvěře. Dětem byl zopakován princip dobrovolnosti. V průběhu důvěrových aktivit jsme dbaly na bezpečnost dětí, kontrolovaly je, případně, bylo-li to potřeba, usměrňovaly a krotily. Tyto aktivity na jejich konci byly reflektovány. Po důvěrových aktivitách a jejich reflektování jsme s dětmi opět tančily, opět jsme se věnovaly tanečnímu stylu hip hopu, po kterém následovala svačina, po níž následovaly aktivity, které měly za úkol, aby děti komunikovaly, spolupracovaly a prohlubovaly důvěru, které byly opět reflektovány. Na závěr nedělního odpoledne jsme s dětmi opět věnovaly disku, a zopakovaly si všechny sestavy, které se za tento taneční víkend naučily.

Z poznámek z tohoto víkendu, z pozorování činnosti dětí a jejich reflexí lze zhodnotit tento víkend a stanovené cíle takto:

- ✓ V průběhu víkendu se děti naučily jména všech dětí, což bylo možné vyvodit z nedělního opakování jmen, kdy na tom děti byly velmi dobře se jmény.
- ✓ Všechny děti se zúčastnily celého programu, pouze v průběhu důvěrových aktivit dvě dívky využily principu dobrovolnosti, když při pádech ve trojici nechtěly být v roli toho, co padal, avšak aktivně se účastnily role chytače.

3.3.2 Program Hip-hop stars

Toto seznamovací soustředění probíhalo ve dnech 24. a 25. listopadu 2012, konalo se v areálu DDM Větrník v tělocvičně a v tanečním sále v prvním patře. Tanečního soustředění se účastnily téměř všechny děti z tanečního kroužku.

Na tomto tanečním soustředění byl zajištěn oběd v rámci DDM Větrník, takže náklady na celý víkend vyšlo asi na 100,- Kč na účastníka.

✓ Tým lektorů:

Bc. Lenka Trousílková - studentka PVČ, vedoucí tanečních kroužků

Zuzana Dostálová - studentka na Fakultě humanitních studií UK Praha

Hlavním cílem tohoto soustředění bylo, aby se dívky poznaly, znala svá jména, účastnily se zajímavých aktivit. Dívky se během tohoto víkendu seznámily s tanečními technikami a tanečními styly jako jsou břišní tance, zumba, a základním krokům disku a hiphopu.

Cílem tohoto soustředění bylo to, aby se děti navzájem seznámily a na konci víkendu znaly všechna jména zúčastněných.

Na toto víkendové soustředění jsme se s dětmi sešli před DDM Větrník v sobotu před 9 hodinou. První hodinu tanečního soustředění byla rozcvička, kdy se děti rozcvičily, rozehrály a následně i protáhly. Po této části následovala svačinka, po které následoval blok, který byl zaměřen na seznamovací hry tak, aby se děti v tanečním kroužku dle stanoveného cíle před touto akcí seznámily a na konci tohoto soustředění v neděli znaly všechna jména jeho účastníků. Po tomto bloku

Obrázek 3-4 *Rozcvička dětí*

následoval oběd v DDM Větrník s krátkou pauzou, aby si děti opět měly možnost odpočinout či si popovídat. Po pauze následoval další volnější blok, kdy jsme si s dětmi zopakovaly pomocí aktivit opět jména. Vzhledem k tomu, že se jednalo o taneční kroužek, následoval tanec, konkrétně zumba, kterou si děti ozkoušely. Po krátké pauze na svačinu bylo na programu posilování, které je nezbytnou součástí tance a jakéhokoli jiného cvičení. Po tomto bloku následovalo tančení, a to tanečního stylu diska, kde se děti naučily základním krokům, základům techniky a taneční sestavu. V 18:00 hodin jsme se s dětmi rozloučily a rodiče si pro ně přijeli.

V neděli jsme se s dětmi opět sešli před 9 hodinou. Poté následovala opět rozcvička, kterou tvořilo rozehrátí, procvičení, protažení. Po tomto bloku dostaly děti opět krátkou pauzičku na malou svačinu, po které následoval tanec, tentokrát hiphop, kde se děti naučily základům tohoto tance a první hiphopovou sestavu. Po tanci opět následoval oběd s pauzou. Po tomto volnějším čase následovalo posilování,

Obrázek 3-5 *Břišní tance*

kdy se posilovaly ruce, nohy, a naposledy břišní svaly. Po posilování jsme s dětmi opakovaly taneční kroky a techniku a sestavy tanečního stylu diska. Po svačině, která

následovala po tanci, byl na programu opět tanec, nyní břišní tance. Po břišních tancích jsme s dětmi zopakovaly zumbu a zumba sestavy, které se děti předchozí den naučily. Nedělní odpoledne bylo zakončené opakováním sestav, které se děti naučily. V 18:00 hodin bylo opět taneční soustředění ukončeno. Popis celého programu a popisu aktivit je popsán v příloze č. 2.

Toto víkendové soustředění splnilo cíl, který byl stanoven, a to takový, že se děti budou na závěr víkendu znát jmény.

3.3.3 Rozdíly mezi programy

Pondělní skupina, a to Lemuři, prošla úvodním seznamovacím soustředěním, které bylo laděno dle dobrodružné výchovy. Během tohoto soustředění se děti měly mezi sebou seznámit, ale díky použitým aktivitám též vytvořit fungující skupinu. V čase, ve kterém děti netancovaly, byl pro ně připraven program, v němž děti prošly nejprve aktivitami seznamovacími a zahřívacími, které jsou známé též jako icebreakery. V průběhu tohoto víkendu tvořily dohodu o vzájemném fungování, k níž se v průběhu ještě několikrát vraceli pro její doplnění, a po které následovaly důvěrové aktivity.

Páteční skupina, čili Hip-hop stars, se účastnila úvodního seznamovacího soustředění, které mělo za cíl pouze děti mezi sebou seznámit, takže aktivity, kterými děti během tohoto víkendu prošly, byly aktivity na seznámení

3.3.4 Závěrečné víkendové soustředění

Toto taneční soustředění probíhalo od pátku 25. ledna do neděle 27. ledna 2013. Soustředění se účastnily obě skupiny, jak Lemuři, tak i Hip-hop stars. Soustředění se konalo v ubytovně DDM Větrník v Oldřichově v Hájích, kde je zajištěno ubytování na pokojích po 2-6 lůžkách.

Celý víkend v rámci ubytovny stálo 450,- Kč na osobu, v ceně bylo zahrnuto ubytování, stravné a materiál.

Obrázek 3-6 Ubytovna DDM
Větrník v Oldřichově v Hájích

✓ Tým lektorů:

Bc. Lenka Trousílková	- studentka PVČ, vedoucí tanečních kroužků na TUL
Zuzana Dostálová	- studentka na Fakultě humanitních studií UK Praha

Karla Líbalová

- studentka oboru Geografie na TUL, praktikantka
v DDM Větrník v tanečním kroužku

Ondřej Kuthan

- pracovník DDM Větrník

Tohoto soustředění se účastnilo pouze 16 dětí, z důvodu nemocí. Ve skupině Lemurů se tohoto soustředění účastnily Terka, Ád'a, Barča Kl., Barča K., Danča, Míša, Valča a Verča. Za skupinu Hip-hop stars se tohoto soustředění účastnily Terka, Nikola, Lucka, Erika, Tara, Simča, Sára a Klára.

Skupina	Chlapci	Dívky
Lemuři	0	8
Hip-hop stars	0	8

Tabulka 3-2 Přehled účastníků

Obrázek 3-7 Rozvička v ubytovně DDM

Vzhledem k tomu, že toto taneční soustředění se konalo mimo Liberec v ubytovně v DDM Větrník, sešly jsme se s dětmi již v pátek před hlavním vstupem do vlakového nádraží v Liberci v 16:00 hodin s tím, že odjezd vlaku byl v 16:30. Vše proběhlo dle plánu a v 16:30 jsme

odjížděly vlakem do Oldřichova, kde jsme byly chvíli před 17:00 hodinou.

Cesta do ubytovny trvá zhruba 15 minut, následně měly děti v ubytovně čas na ubytování, povléknutí postelí a vybalení věcí, které děti potřebovaly. V 18:00 hodin byla připravena od kuchaře večeře, po níž v 19:00 následoval program, kterým bylo protažení a procvičení, které trvalo do 20:00 hodin. Ve 20:00 hodin byly děti seznámeny s průběhem víkendového soustředění. Děti byly rozděleny do dvou skupin, dle tanečního kroužku, do níž chodí. Jednalo se o „Zkoušku orchestru“ dle Lipnických her (Zounková, 2007, s. 137), která byla přetvořena pro potřeby tanečního kroužku na tzv. „taneční soutěž“ (pravidla k této aktivitě jsou popsána v příloze č. 3). Děti byly seznámeny s tím, že v průběhu víkendu budou mít čas na přípravu své taneční choreografie, kostýmů, hudby, kulis a vše, co k tomu, aby bylo jejich vystoupení dokonalé. K dispozici po celý víkend děti měly přístup k hudebnímu přehrávači, krepáky, čtvrtky A4 a A5, tužky, nůžky, obyčejné papíry, izolepy, líčidla. Až

do večerky měly děti čas na vlastní přípravu. Ve 21:30 byl program ukončen a následoval čas na hygienu a ve 22:00 hodin byla stanovena večerka.

V sobotu ráno v 7:30 byl budíček a na 8:00 hodin byla připravena snídane. V 9:00 hodin začal program, a to tanec, kdy se děti rozdělily do dvou skupin dle toho, do kterého chodí, a každá skupina se věnovala vlastním sestavám. Zhruba po hodině a čtvrt se skupiny u vedoucích vyměnily. Ve 12:00 hodin byl oběd a od 13:00 hodin se děti hodinu připravovaly na taneční soutěž a vymýšlely název, sestavy, hudbu apod. Po té následovala ve 14:00 hodin svačina. Při tvůrčí činnosti dětí byly děti pozorovány vedoucími, kteří si psali poznámky o jejich činnosti, o tom, kdo se jak choval, jak komunikace, spolupráce

Obrázek 3-8 Činnost Lemurů

probíhala a jak se jim dařilo řešit vzniklé překážky. Ve 14:00 hodin byla svačina, na kterou děti měly cca 30 minut, aby případně měly ještě možnost dotvořit to, co nestihly před svačinou. Ve 14:30 byl opět program taneční, kdy jako v dopoledním programu byly děti rozděleny do dvou skupin a věnovaly se jim vedoucí každé zvlášť, opět se po 45 minutách vystřídaly u vedoucích. Od 16:00

hodin měl děti opět čas na tvůrčí činnost, která byla po 1,5 hodině ukončena, a do 18:00 hodin děti posilovaly s vedoucími. Večeře byla připravena na 18:00 hodin, po večeři měly děti opět 1 hodinu na to, aby se opět připravovaly na taneční soutěž. Večerní program byl pro děti připraven jako taneční zábava, a to diskotéka. Ve 21:30 opět byl večerní program ukončen a děti se šly umýt a ve 22:00 byla opět večerka.

Nedělní ráno probíhalo obdobně jako v sobotu, kdy byl ve stejný čas budíček i snídane a v 9:00 hodin byl pro děti připraven opět taneční program, při kterém byly skupiny opět odděleně, avšak po půl hodině programu se prostřídaly opět u vedoucích. V 10:00 hodin byl pro děti stanoven čas na přípravu na taneční soutěž, kostýmy, image a další činnosti, které potřebovaly. V té době dorazil do ubytovny Ondřej Kuthan, který pomáhal při přípravách na taneční soutěž, jejíž začátek byl stanoven na 11:00 hodin. V tento čas byl ukončen dopolední program tanečního soustředění, po němž následovala

taneční soutěž. Na přípravu na taneční vystoupení – soutěž, měly skupiny stanovený čas, a to 6 hodin.

Taneční soutěž byla připravena ve společenském sále, který je rozdělen sloupem uprostřed místnosti, ke kterému byly přiděleny zašupovací dveře, které tento sál rozdělily úplně. V první místnosti u vstupních dveří byla připravena prezentace, kde se děti jako skupiny a jednotlivci přihlásily na taneční soutěž. Ve druhé místnosti byl připraven prostor pro tříčlennou porotu, před kterým byl taneční prostor, kolem celého tanečního prostoru byly připraveny židle pro sezení.

Obrázek 3-9 Činnost Hip-hop stars

Taneční soutěž měla dvě fáze. První fázi tvořily vystoupení skupin, druhou tvořily vystoupení jednotlivců na mnou vybraný song. Taneční soutěž měla tento harmonogram:

11:00	prezentace	
11:10	přivítání	soutěžících,
	představení poroty	
11:20	vystoupení Lemurů	
11:25	vystoupení Hip-hop stars	
11:35	prezentace jednotlivců	
11:40	vystoupení jednotlivců	
11:50	vyhlášení výsledků – skupin,	
	jednotlivců	

Obrázek 3-10 Porota soutěže

Po prezentaci nastal čas na nástup skupin na taneční parket, kdy uvaděč soutěže je přivítal a představil jim mezinárodní porotce, kterými byly:

✓

Fle

ure Pasdesdeux, kterou ztvárnila Karla Líbalová.

✓ **Gerda Biebermacher**, kterou ztvárnila Zuzana Dostálová.

✓ **Voran Tancič**, kterého ztvárnil Ondřej Kuthan.

Po tomto seznámení této poroty následovalo první vystoupení, a to Lemurů, následně

Obrázek 3-11 *Hodnocení soutěžících porotou*

Hip-hop stars. Po každém vystoupení porota bodovala výkon skupiny a podala k tomu svůj poznatek. Následně bylo vystoupení jednotlivců, kdy porota hodnotila jednotlivce dle čísla, které na sobě měly děti. Vyhodnocení soutěže bylo pro děti stanoveno takto:

- ✓ Skupiny byly ohodnoceny porotou tak, že se jednalo o remízu, kdy obě skupiny

dostaly diplom a sladkou odměnu za svůj výkon.

- ✓ Jednotlivci byli hodnoceni jako 5 nejlepších, kteří dostali sladkou odměnu a diplom. Za účast na soutěži jednotlivců dostaly diplom i ty děti, které nebyly ohodnoceny jako nejlepší.

Obě tato vystoupení byla natočená pro následné hodnocení pro tento výzkum.

Taneční soutěž byla ukončena a ve 12:00 byl oběd, následně měly dívky asi 30 minut na balení a úklid. Od 13:00 hodin s dětmi proběhla závěrečná reflexe, kdy děti odpověděly na pár otázek. Z těchto zodpovězených otázek bylo možno zjistit, že se dětem program líbil, zodpověděly i takové věci, jako že měly třeba v týmu osobu, která přímo nespolupracovala a byl s ní problém cokoli udělat, naučit jí. Většinou uváděly děti, že by nic nezměnily.

Ve 13:30 byl odchod na vlak, který z Oldřichova v Hájích odjížděl ve 14:04, v Liberci si pro děti rodiče přijeli ve 14:35. Harmonogram časový je rozepsán v příloze č. 3.

Obrázek 3-12 *Členka Lemurů po vystoupení*

3.4 Presentace výsledků

Jedná se o prezentaci výsledků získaných v rámci spolupráce dětí při jejich 6 hodinové činnosti, jak pozorováním zúčastněným, tak pozorováním přímého tak i nepřímého, pomocí záznamu 20 minutového, které bylo natočeno během jejich příprav.

Dále se také jedná o zhodnocení získaných dosažených bodů za taneční vystoupení dětí dle pořízených videí z jejich výstupu.

3.4.1 Jak se liší spolupráce skupin, kdy jedna prošla víkendovým soustředěním využívajícího principu dobrodružné výchovy a druhá prošla jiným typem vstupního programu.

Členky skupiny Lemurů, která se účastnila soustředění využívajícího zážitkovou pedagogiku, zprvu propadly zoufalství, jak se vypořádají se zadaným úkolem. Poté Áďa navrhla, že si poslechnou song, na který budou tancovat. V průběhu příprav nejprve debatovaly o svých představách o provedení sestavy. Z natočeného záznamu bylo vidět, že děti kameru zpočátku vnímaly, následně v zápalu práce na kameru úplně zapomněly. Vedení se ujala Terka, která rozdělila práci mezi jednotlivé dívky, určila, kdo bude pracovat na kulisách a kdo bude tancovat a vymýšlet sestavy. Do spolupráce se nechtěla příliš zapojovat Verča, která byla i protivná a nepříjemná, a zbylé dívky z týmu z toho byly špatné. Nechtěla se učit taneční sestavu, chvíli se věnovala jen činností, které ji zajímaly. Nakonec ji Terka zaúkolovala a Verča se zapojila na činnosti skupiny. Komunikace mezi dětmi této skupiny byla zprvu hlučnější, Terka vyslechla názory ostatních členů, avšak nakonec rozhodovala sama. Ze začátku, než si skupina ujasnila cíle a priority, se Terka prosazovala i zvýšeným hlasem. Terka již tancovala dříve, účastnila se soutěží, a tak své zkušenosti a nápady chtěla předat ostatním, avšak velmi často přispěly k činnosti svými nápady i Áďa a Valča. Během spolupráce na přípravě komunikace probíhala již klidně. Na názvu se členové dohodli dle zvoleného songu, na který tancovali a na stejné téma byly vybrány i kostýmy a vzhled skupiny před porotou. Na závěr spolupracovaly všechny členky navzájem a jejich činnost se soustředila na zdokonalování sestavy. Do té mohly díky dobře organizované činnosti zařadit i náročnější taneční kroky.

I členové Hip-hops stars měli zprvu problém s kamerou, avšak i oni se po chvíli začali plně věnovat přípravám. Již od počátku se plně zapojovali do činnosti. Tato skupina neměla jednoznačného vůdce jako Lemuři, kde se toho ujala Terka, avšak mezi

nejvýraznější osoby této skupiny patřily Terka, Erika, Niky a Lucka. Ty udávaly vzhled a způsob řešení jednotlivých aspektů vystoupení a na názory ostatních nebraly ohled. Terka vybrala hudbu, na kterou skupina tancovala, Nikola s Luckou ve spolupráci s Terkou vytvořily taneční choreografii. Je pravděpodobné, že při větší koncentraci členů s výraznou osobností by při tomto způsobu vedení kolektivu docházelo ke konfliktům a časem k celkovému zpomalení nebo zastavení chodu skupiny. Naštěstí k tomuto nedošlo, a Lucka, Niky a Terka se vždy nějak dohodly na tom, jak to bude probíhat a vypadat. V průběhu činnosti jim stále hrál jejich zvolený song, takže jejich komunikace po celou přípravu byla velmi hlučná, neboť musely překřikovat samy sebe i hudbu. Ze záznamu bylo patrné, že řešily i jiné činnosti, než přípravy na soutěž, nevěnovaly se plně zadanému úkolu. Objevily se i problémy, a to především s tím, že si neuměly správně napočítat do hudby, odhadnout rytmus, a zároveň nevnímaly sebe ani ostatní, což byl důvod, proč si zvolily jednoduché taneční kroky v choreografii. Nad názvem skupiny diskutovaly všechny členky, psaly si poznámky, shodly se na tom, že chtějí nějaký moderní název, který by vystihoval jejich choreografii. Dohodly se na názvu „Hip-hop stars“. Při přípravě kostýmu se projevil nedostatek motivace některých členek, které spolupracovaly s výraznou neochotou. Při přípravě choreografie se velmi často nesoustředila Simona na činnost, ze záznamu bylo vidět, že se myslela na něco jiného, než měla. Čekala na pokyny od dominantnějších osob, sama žádnou aktivitu nezahájila. Erika chvílemi posedávala, pozorovala činnost ostatních, a poté udělovala rady a upozorňovala na chyby. Mezi problémy, které tato skupina měla, patřilo to, že se nevhodně spárovaly dívky do taneční sestavy. Vybíraly si páry podle sympatií a přátelství, nebraly v potaz váhové a velikostní rozdíly, které v danou chvíli hrály velkou roli.

Lemuři zakládali choreografii na těžších krocích, zatímco Hip-hop stars použili cestu kvantity jednoduchých kroků. U Lemurů práce probíhala tak, že děti buď pracovaly všechny společně anebo byly chvíle, kdy Terka rozhodla, kdo a co bude dělat. U skupiny Hip-hop stars docházelo občas k tomu, že se zde tvořily skupinky dle toho, jak se děti znaly.

3.4.2 Jaká je míra zapojení členů jednotlivých skupin při plnění týmového úkolu?

Na plnění zadaného týmového úkolu se ze skupiny Lemurů účastnili při pozorování videa všichni členové tohoto týmu. Danča ochotně nosila pomůcky, tvořila kulisy s Valčou, Barčou K. a Verčou. Terka se věnovala Ádě, druhé Barče Kl. a Míše, se kterými

tvořily sestavu a opakovaly si ji na počítání. V průběhu videa se na spolupráci podílely všechny děti. Asi po 15 minutách si celá skupinka udělala pauzu, po níž se již celá věnovala tvorbě kulis a jejich navrhování a realizování. Na záznamu je vidět moment, kdy Terka prohlásila, že kulisy dělat nebude, že ji malování nebaví, na což ji zbytek kolektivu odpověděl: „nás také ne“. Díky motivaci společným cílem, ale během několika minut tvořily kulisy všechny členky skupiny.

Z poznámek, které byly pořízeny při jejich sledování, bylo zjištěno, že členové Lemurů měli malý problém, a to se zapojením Verči do činnosti týmu, která se věnovala jiným věcem a ne tomu, co bylo potřeba, i přes opakované výzvy ostatních. Poté se přestaly zapojovat Valča s Míšou. Nakonec se iniciativy ujala Terka, která ostatním členkám skupiny rozdala nové úkoly. Verču zapojila do činnosti tvorbou ocásků pro Lemury a následně se již zapojila i do ostatních činností skupiny.

Při pozorování jsem zaznamenala, že nejvýraznějšími osobami této skupiny jsou Terka, Erika, Nikola a Lucka, které vymýšlely sestavy, hudbu i tvary. Tara s Klárou a Simčou poslouchaly a učily se to, co jim ostatní dívky řekly. Simča byla několikrát na záznamu přistižena, že myslela na něco jiného než na tanec, otáčela se kolem sebe a nevěnovala pozornost dané činnosti. Velmi často očekávala pokyny od dominantnějších dívek, zapojovala se do činnosti, když věděla, co má dělat. Sama do týmu svou aktivitou a nápady nepřispěla.

3.4.3 Jaké týmové role sehrávají účastníci jednotlivých skupin?

Ve skupině Lemurů byla nejdominantnější osobností Terka, a to i díky tomu, že již měla zkušenosti s tanečními soutěžemi a věděla přibližně co a jak by se mělo udělat. V rámci činnosti skupiny se projevila v těchto rolích:

- myslitele, a to svými nápady, kterými do kolektivu přispívala, vytvořila většinu taneční choreografie
- specialisty - díky tomu, že se již účastnila soutěží, věděla, co a jak má dělat, velmi často používala i kroky z aerobiku, byla iniciativní, zaujatá pro taneční choreografii

- koordinátora – Terka je sebejistá, stanovila si cíl, kterým byla taneční choreografie, na kulisy nebrala takový ohled, a chtěla dosáhnout dobrého výsledku v té choreografii, aby vypadala dobře, činnost ostatních kontrolovala, rozhodovala
- formovače – Terka byla po celou dobu impulzivní, skupinu vyzývala k činnosti, hledala cesty, jak nastalé problémy vyřešit

Další důležitou osobou byla Valča, která zastávala role myslitele, poskytovala velmi cenné nápady v oblasti kulisy a kostýmů. Co se kostýmů týče, byla též v roli specialisty, neboť jak vyplynulo z poznámek, ve volném čase vymýšlí kostýmy a baví ji hrát si na návrháře. Áďa do této skupiny přispěla též využitelnými nápady, role myslitele a týmového hráče jsou role, které v této skupině plnila. Navíc pro Terku zde byla její pravou rukou. Ostatní členové skupiny kromě Verči zastávali role týmového hráče s tím, že Verče nebylo možné přiřadit týmovou roli, neboť se příliš do činnosti skupiny nezařazovala, nevynikala a příliš se neprojevovala, pokud jí Terka do kolektivní práce nezapojila tím, že jí rozdala úkoly.

Ve skupině Hip-hop stars byly nejdominantnějšími osobnostmi Terka a Niky, které v týmu zastávaly role myslitele, a to tím, že Terka určila song, na který tato skupina tančila, pomáhal Niky vymýšlet taneční kroky a taneční choreografii. Dále plnily role kontrolorů, hlídaly si čas, který jim do konce zbývá, role koordinátorů, rozhodovaly, co a jak se bude dít, kde a kdo bude v taneční choreografii stát, a také role formovačů, jejich představy a cíle uváděly v jednoduchou choreografii. Terka plnila i roli specialisty, neboť se děti v této skupině rozhodly pro taneční styl hip hop, který Terka již několik let tancovala. V rolích myslitelů byly dále Lucka, která také přinesla do týmu některé cenné nápady, neméně i Erika, která též plnila roli kontrolora, a to tím, že si třeba např. sedla a pozorovala skupinu, ostatní, jak tancovaly, a následně jim sdělila, jaké chyby v dané taneční sestavě měly, co bylo potřeba ještě vylepšit. Klára, Sára, Síma a Tara se do kolektivu zapojovaly nejvíce jako týmové pracovnice s tím, že Síma občas nevnímala, co se ve skupině děje.

3.4.4 Jak řeší skupiny vzniklé problémy ve skupině při řešení zadaného týmového úkolu?

Dle pořízených záznamů a poznámek z činnosti jednotlivých skupin bylo zjištěno následující:

Do činnosti skupiny Lemurů se na začátku nezapojovala Verča. Tuto situaci se Valča s Míšou pokoušely nejprve řešit domluvou, avšak to nepomohlo, motivace tím nakonec

chyběla i jim dvěma a přestaly se zapojovat do činnosti týmu. Verča byla i nepříjemná a mrzutá, obzvláště když jí dívky napomínaly. Když nepomohlo domlouvání Valči a Míši a i ony dvě přestávaly pracovat na úkolu, Terka v roli koordinátora využila své autority a Verču usměrnila, zapojila ji do činnosti, a to tak, že jí řekla, co má dělat a jak mají kulisy vypadat.

Ze záznamů – poznámek z jejich činnosti byl zřejmé, že se to opakovalo, a to třeba i při činnosti, kterou byla opakování taneční choreografie, Terka se věnovala v opravách chyb více ostatním, než Verče, které taneční sestavy nešly. Možná jí chyběla správná motivace od ostatních.

Skupina Hiphop stars se naštěstí dokázala i přes to, že neměla hlavní vůdcovskou osobnost domluvit, Terka s Niky a Luckou, které byly nejvýraznější, neřešily konflikty v tom, že by se neuměly dohodnout. Ze záznamů však bylo patrné, že největším problémem této skupiny bylo to, že se si ve spoustě případů jejich opakování sestav, neuměly správně do hudby napočítat, odhadnout správný rytmus, a velmi často nevnímaly sebe ani ostatní. Východiskem pro ně byla varianta, kterou zvolily, a to taková, že si do své taneční choreografie zvolily jednoduché taneční kroky. Dále při přípravě kostýmu jim chyběla motivace některých členek, které sice spolupracovaly, ale bylo na nich vidět, že se jim do toho v danou chvíli vůbec nechtělo. Při vymýšlení taneční choreografie nastala situace, kdy se dívky nevhodně spárovaly, a to tak, že chtěly být se svými kamarádkami, které znají třeba již déle, ale nebraly v potaz váhové a výškové rozdíly, které zapříčiňovaly to, že Sára, která je štíhlá jako proutek, byla se Simčou, která je korpulentnější postavy, a při tom tanečním kroku Sára nezvládala udržet rovnováhu a kolíbala se na všechny možné strany. Dívky se snažily o řešení, ale nakonec požádaly nás lektorky o radu, kterou jsme jim velmi rády poskytly.

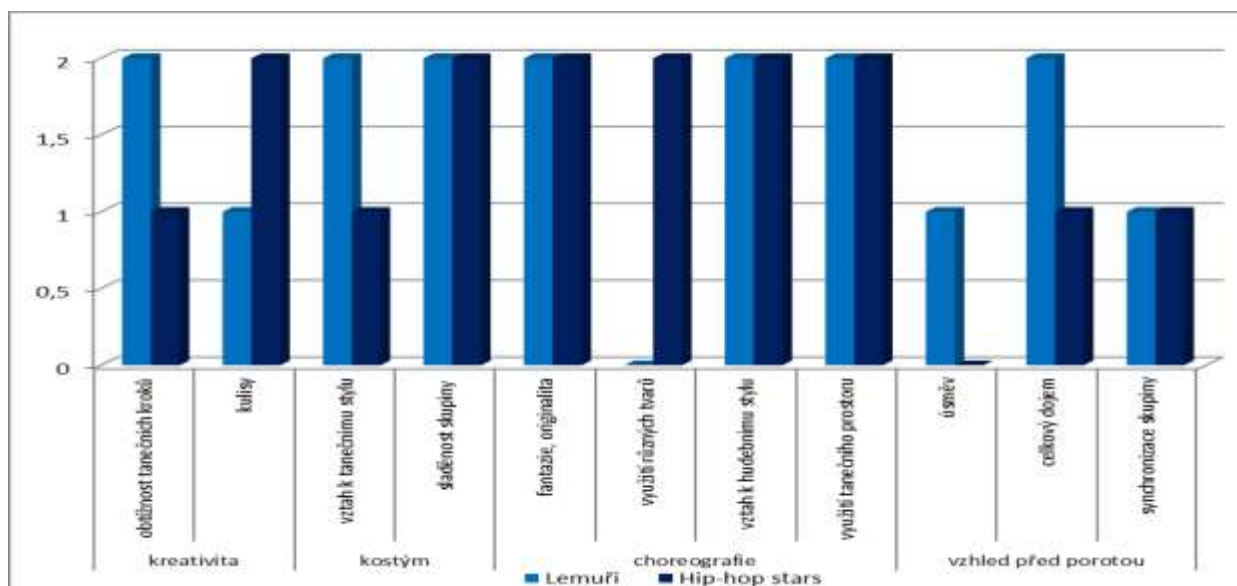
3.4.5 Do jaké míry obě skupiny splnily zadaný týmový úkol?

Porota v rámci hodnocení tanečních vystoupení dětí hodnotila především skupinu jako celek, a to kreativitou, jaký měly kostým, jakou choreografií, jak vypadala skupina před porotou a jak byla synchronizovaná. Jejich verdikt v rámci tohoto hodnocení vyšel pro děti remízou. Avšak pro hodnocení objektivní bylo nutno obodovat výkony dětí, a to ze záznamů, které byly natočeny, dle kritérií v hodnotící tabulce, která je uvedena v příloze č. 7 a ze které je patrné, za co, jaký bod děti mohly za svou taneční choreografií a výstup před porotou získat. Pro hodnocení, jak jsem již popsala v kapitole 3.2.2, byla stanovena

bodová škála, a to s body od 0 do 2, kdy děti mohly získat za svou taneční choreografii před porotou maximální počet bodů 22, při splnění všech kategorií v maximální míře.

kategorie		Lemuři	Hip-hop stars
kreativita	obtížnost tanečních kroků	2	1
	kulisy	1	2
kostým	vztah k tanečnímu stylu	2	1
	sladěnost skupiny	2	2
choreografie	fantazie, originalita	2	2
	využití různých tvarů	0	2
	vztah k hudebnímu stylu	2	2
	využití tanečního prostoru	2	2
vzhled skupiny před porotou	úsměv	1	0
	celkový dojem	2	1
synchronizace skupiny		1	1
Celkem		17	16

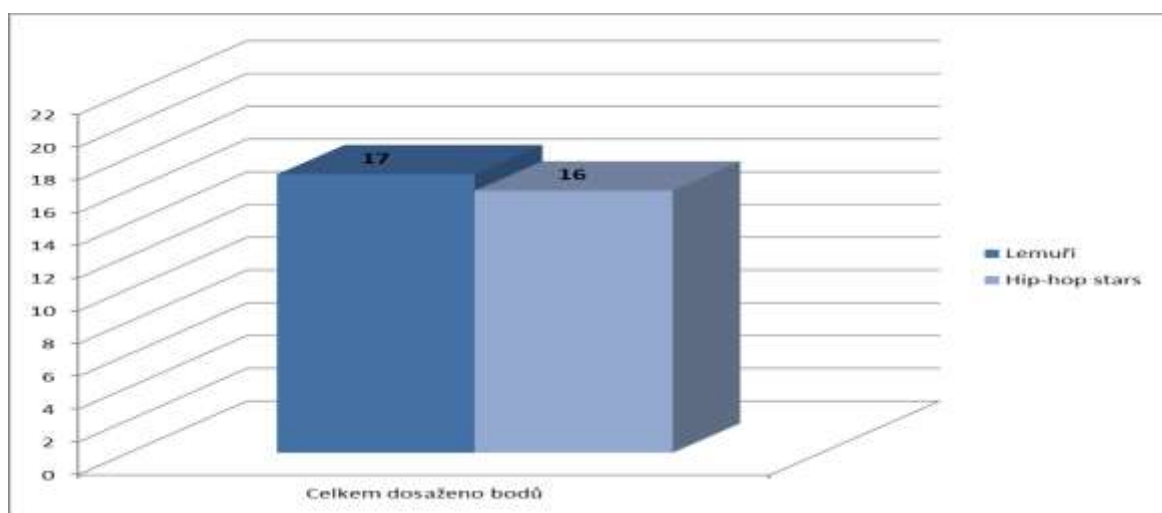
Tabulka 3-3 Bodová tabulka skupin ze závěrečného vystoupení

Graf 3-1 Porovnání skupin v rámci bodového hodnocení

V grafu 3-1 je možné porovnat, jak se jednotlivé skupiny lišily v podání výkonu v určitých kategoriích. Z grafu je možné tedy vypozařovat, že skupina Lemurů získala větší počet bodů za to, že v taneční choreografii využila obtížnějších tanečních kroků,

avšak i přes to, že si kulisy vytvořila, nepoužila je. V kategorii kostýmů splnily děti ze skupiny Lemurů všechny požadavky na kostým ve vztahu k tanečnímu stylu, a obě skupiny byly v rámci skupiny sladěny. V kategorii choreografie byly stejně úspěšně děti z obou dvou skupin v hodnocení originality a jejich fantazie. Avšak skupina Hip-hop stars byla o hodně úspěšnější ve využití různých tvarů při tanci, neboť skupina Lemurů využila pouze 1 tvar po celou skladbu, což bylo obodováno 0 body. Obě skupiny byly maximálně obodovány za vztah k hudebnímu stylu a využití tanečního prostoru. V hodnocení skupin v kategorii vzhledu před porotou, lze z grafu vyčíst, že skupina Lemurů byla ohodnocena 1 bodem za to, že se většina členů této skupiny usmívala, oproti členům skupiny Hip-hop stars, kteří se tvářili příliš vážně. Celkový dojem byl u Lemurů o dost lepší, proto byly ohodnoceny 2 body, Hip-hop stars pouze 1 bodem. Co se synchronizace skupiny v rámci sestav do rytmu i členové s přesností sestav mezi sebou, byly ohodnoceny obě skupiny stejně, a to po 1 bodu, neboť jejich výkony nebyly naprosto 100%.

Graf 3-2 Celkového dosaženého počtu obou skupin

V hodnotící tabulce, bylo možné získat maximální počet bodů, a to 22 bodů. Ani jedna skupina nedosáhla plného počtu 22 bodu, avšak nebyly od tohoto počtu daleko. Lemuři dosáhli v hodnocení 17 bodů, Hip-hop stars o bod méně, čili 16 bodů.

Z grafů a tabulek lze zjistit, že obě skupiny dětí tento úkol splnily a dosáhly výše uvedených bodů. I přes omezený čas se děti s úkolem vypořádaly velmi dobře.

3.4.6 Jak se liší docházka v průběhu roku mezi oběma skupinami?

Dle deníku, který se vede v DDM Větrník při každém setkání s dětmi, ať už se jedná o pravidelnou lekci či víkendovou hodinu, či víkendové soustředění, lze zjistit následující skutečnosti:

Děti z pondělního kroužku, Lemuři, které prošly vstupním soustředěním s využitím dobrodružné výchovy, se schází pravidelně, každý týden, i při každé jiné akci. V případě, že nemohou přijít, že jsou nemocní, se omlouvají. Činnost skupiny a její cíl – vytvoření taneční choreografie pro vystoupení, berou vážně a dělají vše proto, aby tohoto cíle dosáhly. Při činnosti dětí při hodině je patrné, že když chybí, zjišťují, zkouší. Ve skupině jsou všichni, co chtějí vystupovat, takže se všichni účastní vystoupení. Pokud nejsou nemocní. Při vystoupení, kterého se účastnily děti na akci DDM Větrník, se účastnily téměř všechny děti, pouze 1 dívka nemohla dorazit na vystoupení z důvodu meziměstské cesty rodičů, ale i přes to se při hodinách zapojovala a dívkám radila a pomáhala. Skupina pracuje tak, že se všichni baví se všemi, je patrné, že se jedná o velmi dobrý kolektiv, který, pokud si dovolím hodnotit, se v největší pravděpodobnosti z větší části sejde i za rok na tanečním kroužku již pokročilých dětí. V červnu má být taneční vystoupení na Malé akademii DDM Větrník, kde se děti mohou předvést v tom, co se za celý tento školní rok v tanečním kroužku naučily. Na toto taneční vystoupení se skupina připravuje důsledně.

Děti z pátečního kroužku, Hip-hop stars, nemají docházku pravidelnou, je-li víkendové soustředění, není jisté, zda přijdou všichni jeho členové. Při absenci se neomlouvají, nezjišťují, co se dělo hodinu před tím. Plánovat vystoupení s tímto kroužkem je proto komplikované, a není jisté, zda budou všichni vystupovat. Při přípravě na taneční vystoupení pořádané DDM Větrník se děti neúčastnily pravidelných schůzek před vystoupením, nebylo jisté, zda v den vystoupení dorazí. Na Malou akademii DDM Větrník se skupina sice snaží připravovat, ale nejsou schopny se děti v kroužku dohodnout na kostýmech, hudbu si děti zvolily, ale stále mění své kostýmy. Příprava na toto vystoupení je též komplikovaná v tom, že děti se necítí jako jeden tým, v rámci činnosti tvoří více skupinek v kroužku a cíl připravit taneční vystoupení není cílem, který by se dotkl všech dětí stejně.

4 Diskuse

Praktickou částí jsem dospěla k těmto výsledkům:

Z šetření je patrné, že skupina, která prošla vstupním soustředěním využívajícího dobrodružnou výchovu, se příliš výsledkem závěrečného úkolu nelišila od skupiny, která prošla jiným typem úvodního soustředění. Mezi nimi a jejich výkony byl rozdíl jednoho bodu. Avšak nejvíce se činnost skupin lišila v pravidelnosti docházky do kroužku a zodpovědnosti a sounáležitosti skupiny. Kdy Lemuři ve skupině měli vztah k cíli všichni stejný, jednotný, a to vytvořit taneční vystoupení, a zapojují se do něj všichni. Naopak členové Hip-hop stars nemají jednotný cíl, kterého by chtěly dosáhnout. Na taneční vystoupení se nemohou v rámci běžné činnosti dohodnout, téma tanečního vystoupení stále mění. Pravděpodobné je, že kdyby se tato skupina účastnila též víkendu, který by využíval dobrodružnou výchovu, tak by se děti uvnitř ní chovaly jinak, měly by stejné zážitky a tak by pro ně bylo jednodušší zapojit se do jednotného společného cíle.

Závěrečného soustředění v lednu, kde se plnil týmový úkol, se neúčastnila většina dětí z obou kroužků kvůli zdravotním problémům, neboť v té době spousta rodičů své děti omlouvaly z důvodů chřipek a podobných nemocí. Nicméně tato skutečnost mohla výrazně ovlivnit výsledky tohoto výzkumu, protože mohly chybět výrazné osobnosti jednotlivých skupin, které by výsledky taneční soutěže mohly ovlivnit a též by mohly ovlivnit i spolupráci v rámci skupin. V případě, že by se účastnila většina dětí, týmové role by byly v tom případě rozděleny i mezi jiné členy, než tomu tak bylo o tomto víkendu. Také by se objevily i týmové role, které zde nikdo neplnil.

Výsledek týmového úkolu by též ovlivnilo skutečnost, kdyby na přípravu měla více času, než určený čas, který činil 6 hodin.

Rozdíl konečných výsledků jednotlivých skupin by se mohl při účasti všech členů ještě zvětšit, protože by se mohla projevit lepší organizace skupin, jinak by se mohly rozdělovat úkoly v těchto skupinách.

Faktem, který přispěl k pozitivnímu průběhu celého konečného úkolu, je skutečnost, že se odehrával pro děti ve známém a bezpečném prostředí bez intervence cizích lidí a studu, neboť všichni lektoři i členové poroty jim byli známi již z jejich tanečních hodin, které se konají pravidelně každý týden. V případě, že by se tato aktivita konala mimo jejich

známé prostředí a byla jim představena porota složená ze členů, které by neznaly, určitě by se projevila více nervozita a celková nejistota a strach z cizích lidí a nejistota ve své výkony a schopnosti. Myslím si, že i v případě, že by je pozoroval a znamenal si údaje o nich někdo, koho neznají, by pro ně bylo též stresující a výsledky skupin by též byly velmi rozdílné od toho, co bylo zjištěno v tomto šetření.

5 Závěr

Předmětem mé bakalářské práce byl průzkum využití zážitkové pedagogiky při formování skupiny dětí. Zkoumala jsem tento jev metodou strukturovaného pozorování, jak zúčastněného, tak i nezúčastněného, přímého i nepřímého. Na základě konečného hodnocení jsem dospěla k závěru, že skupina dětí, která prošla úvodním zážitkovým programem, spolupracuje na základě tohoto prožitku lépe, skupina funguje kvalitněji, stanovený cíl bere tato skupina jako cíl jednotný a společný, oproti skupině, která prošla jiným úvodním seznamovacím soustředěním. Díky této metodě se ve skupině utvořily pevnější vazby, členové nesou zodpovědnost za průběh a výsledek týmové práce a cítí sounáležitost s ostatními členy.

Porovnáním s fungováním skupiny, která neprošla zážitkovým programem, jsem zjistila, že využití zážitkové pedagogiky v kroužcích DDM je vhodné. Činnost skupin se liší především v průběhu školního roku, kdy docházka je rozdílná mezi členy těchto kroužků. Přístup dětí je zodpovědnější ve skupině, která prošla programem využívajícím zážitkovou pedagogiku, ať už z pohledu jednotného cíle, tak i v chování vůči ostatním dětem, kdy se při absenci dětí zapojují zodpovědněji, zjišťují změny apod. taneční vystoupení je pro tuto skupinu cílem jednotným, kterého chtějí dosáhnout, oproti skupině druhé, kde děti nevnímají až tak moc zodpovědnost za podané výkony a je jim tudíž jedno, zda se např. vystoupení zúčastní či nikoli.

V tomto šetření jsem měly příležitost poznat blíže i její členy a zjistit, které osobnosti v daných kolektivech jsou osobnostmi, které vynikají. díky těmto poznatkům vím, na koho se v případě problémů ve skupině obrátit a s kým spolupracovat, neboť tyto dominantnější osobnosti mají vliv na činnost skupiny a na jednotlivé její členy.

Tato práce pro mne byla velmi přínosná, zodpověděla mi mou otázku, kterou jsme si kladla na začátku. Pro zkvalitnění mé práce vím, že určitě budu i nadále pořádat úvodní soustředění, kde se děti seznám a program těchto soustředění bude tvořen na základě meto zážitkové pedagogiky.

6 Seznam literatury a zdrojů

6.1 Literatura

- ČINČERA, J. Práce s hrou : pro profesionály. Vyd. 1. Praha : Grada, 2007. 115 s. Pedagogika. ISBN 978-80-247-1974-0
- PAYNE, V. Teambuilding workshop : trénink týmových dovedností. Vyd. 1. Brno : Computer Press, 2007. vi, 339 s., Business booksPraxe manažera. ISBN 978-80-251-1588-6
- FRANC, D., ZOUNKOVÁ, D., MARTIN, A., Učení zážitkem a hrou – praktická příručka instruktora, Vyd. 1., Brno, Computer Press, s. 201, ISBN: 978-80-251-1701-9
- HERMOCHOVÁ, S. Teambuilding. Vyd. 1. Praha : Grada, 2006. 113 s. Vedení lidí v praxi. ISBN 80-247-1155-9
- ZAHŘÁDKOVÁ, E. Teambuilding : cesta k efektivní spolupráci. Vyd. 1. Praha : Portál, 2005. 173 s. ISBN 80-7367-042-9
- HAYES, N. Psychologie týmové práce : strategie efektivního vedení týmů. Vyd. 1. Praha : Portál, 2005. 189 s. ISBN 80-7178-983-6
- ŠVAŘÍČEK, R. - ŠEĎOVÁ, K. a kol. Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách. Vyd. 1. Praha : Portál, 2007, s. 377, ISBN 978-80-7367-313-0
- HENDL, J., Kvalitativní výzkum, základní metody a aplikace, Vyd. 1., Praha: Portál, 2005, s. 408, ISBN: 80-7367-040-2
- PRŮCHA, J. Přehled pedagogiky : úvod do studia oboru. 3., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2009. 271 s., ISBN 978-80-7367-567-7.
- KRTIČKA, K. Děti, vedoucí, volný čas. Praha Institut dětí a mládeže MŠMT ČR, 2004, 120 s. ISBN: 80-86784-06-1
- PÁVKOVÁ, J. Pedagogika volného času. Vyd. 4. Praha: Portál, 2008. 221 s. ISBN 978-80-7367-423-6
- NEUMAN, J. Dobrodružné hry a cvičení v přírodě. Vyd. 1. Praha: Portál, 2011. 328 s. ISBN 978-80-7367-910-1.
- Zounková, D., Zlatý fond her: hry a programy připravené pro kurzy Prázdninové školy Lipnice. III. Vyd. 1. Praha: Portál, 2007. 149 s. ISBN 978-80-7367-198-3.
- MÁŠILKA, D. Zážitková pedagogika: diplomová práce. Olomouc: FTK UP, 2003. 94 s. ved. Prof. PhDr.Karel Frömel, Csc.

6.2 Časopisy

- JIRÁSEK, I. Vymezení pojmu zážitková pedagogika. *Gymnasion*. 2004, roč. 1, č. 1, 6 - 16. ISSN 1212-603X. Dostupné z: <http://www.gymnasion.org/sites/default/files/library/g01-jaro-2004.pdf>
- Svatoš, I., Lebeda, P., Outward Boud International . *Gymnasion*. 2004, roč. 1, č. 1, 47-49. ISSN 1212-603X. Dostupné z: <http://www.gymnasion.org/sites/default/files/library/g01-jaro-2004.pdf>
- Paulusová, Z, Mgr., Dramaturgie, *Gymnasion*. 2004, roč. 1, č. 1, 47-49. ISSN 1212-603X. Dostupné z: <http://www.gymnasion.org/sites/default/files/library/g01-jaro-2004.pdf>

6.3 Literatura dostupná online

- HRONÍK, F., Rozvoj a vzdělávání pracovníků. Vyd. 1. Praha : Grada, 2007. 233 s. Vedení lidí v praxi. ISBN 978-80-247-1457-8, [online], [cit. 2013-02-25] dostupné na WWW: <http://books.google.cz/books?id=-sv1iBwpuTAC&pg=PA47&dq=kolb%C5%AFv+cyklus+u%C4%8Den%C3%AD&hl=cs&sa=X&ei=kqFAUbj1NIKutAaSjoGoAg&ved=0CDAQ6AEwAA#v=onepage&q=kolb%C5%AFv%20cyklus%20u%C4%8Den%C3%AD&f=false>
- FOLWARCZNÁ, I., Rozvoj a vzdělávání manažerů, Vyd. Grada Publishing, a.s., r. 2010, s. 238, ISBN: 978-80-247-3067-7, [online], [cit. 2013-02-25] dostupné na WWW: http://books.google.cz/books?id=DgLtl9P2QPIC&pg=PA55&dq=pro%C5%BEitek,+z%C3%A1%C5%BEitek,+zku%C5%A1enost&hl=cs&sa=X&ei=kSFEUZ_ENoTdsga63YHgCQ&ved=0CDgQ6AEwAg#v=onepage&q=pro%C5%BEitek%2C%20z%C3%A1%C5%BEitek-%2C%20zku%C5%A1enost&f=false
- KOLÁŘ, Z., Výkladový slovník z pedagogiky, Grada Publishing a. s., 2012, ISBN 978-80- 247- 3710-2, s. 192, Výchova, str. 163, [online], [cit. 2013-02-25] dostupné na WWW: <http://books.google.cz/books?id=bK0mcDUc5UkC&printsec=frontcover&dq=v%C3%BDkladov%C3%BD+slovn%C3%ADk+z+pedagogiky&hl=cs&sa=X&ei=5HwrUcj4LsiO4gSDuoC4Cw&ved=0CDAQ6AEwAA>
- ŘÍČAN, P., Psychologie osobnosti – obor v pohybu, Grada Publishing, a. s., 2007, ISBN 978-80-247-1174-4, s. 196, [online], [cit. 2013-02-25] dostupné na WWW:

<http://books.google.cz/books?id=c2FP6WgaNakC&pg=PA92&dq=motivace&hl=cs&sa=X&ei=Uq9WUYuSGMTh4QTx44HQDw&ved=0CEAQ6AEwBDgK#v=onepage&q=motivace&f=false>

- PRŮCHA, J. - VETEŠKA, J. Andragogický slovník. Vyd. 1. Praha : Grada, 2012. 294 s. ISBN 978-80-247-3960-1, [online], [cit. 2013-02-25] dostupné na WWW: <<http://books.google.cz/books?id=iW3wO8DvLSEC&printsec=frontcover&dq=andragogick%C3%BD+slovn%C3%ADk&hl=cs&sa=X&ei=6H0rUbXCFeqG4AT74YDIBA&ved=0CDAQ6AEwAA#v=onepage&q=andragogick%C3%BD%20slovn%C3%ADk&f=false>>
- KOLAJOVÁ, L., Týmová spolupráce: jak efektivně vést tým pro dosažení nejlepších výsledků, Grada Publishing, r. 2006, ISBN: 978 80 247 1764 7, [online], [cit. 2013-03-25] dostupné na WWW: http://books.google.cz/books?id=cd3lcFNo_ecC&pg=PA85&dq=soci%C3%A1ln%C3%AD+dovednosti&hl=cs&sa=X&ei=RENTUbGIOo6p7Abc74CwDQ&ved=0CDIQ6AEwATgU#v=onepage&q=soci%C3%A1ln%C3%AD%20dovednosti&f=false
- DAIGELER, T., Vedení lidí v kostce, Grada Publishing, r. 2008, s. 105, ISBN: 978-80-247-2158-3, [online], [cit. 2013-04-01] dostupné na WWW: <http://books.google.cz/books?id=1Xw5AeGbn8C&pg=PA83&dq=t%C3%BDmov%C3%A9+role&hl=cs&sa=X&ei=tjFZUf28HorAswaym4DIAg&ved=0CD0Q6AEwAw#v=onepage&q=t%C3%BDmov%C3%A9%20role&f=false>
- VAJNER, L., Výběr pracovníků do týmu, Grada Publishing, 2007, s. 112, ISBN: 978-80-247-1739-5, [online], [cit. 2013-04-01] dostupné na WWW: http://books.google.cz/books?id=fm_TripIb6AC&pg=PA42&dq=t%C3%BDmov%C3%A9+role&hl=cs&sa=X&ei=tjFZUf28HorAswaym4DIAg&ved=0CDgQ6AEwAg#v=onepage&q=t%C3%BDmov%C3%A1%20spolupr%C3%A1ce&f=false
- MIKULÁŠTÍK, M., Komunikační dovednosti v praxi, 2. doplněné a přepracované vydání, Grada Publishing, a. s., 2010, s. 325, ISBN: 978-80-247-2339-6, [online], [cit. 2013-04-01] dostupné na WWW: http://books.google.cz/books?id=FA_l42TOF6AC&pg=PA210&dq=t%C3%BDmov%C3%A9+role&hl=cs&sa=X&ei=tjFZUf28HorAswaym4DIAg&ved=0CEIQ6AEwBA#v=snippet&q=komunikace&f=false
- EVANGELU, J. E., Diagnostické metody v personalistice, Grada Publishing, a. s., 2009, s. 176, ISBN: 978-80-247-2607-6, [online], [cit. 2013-04-01] dostupné na

WWW: <http://books.google.cz/books?id=q-xn8SwUcCcC&pg=PA76&dq=improvizace&hl=cs&sa=X&ei=rj5ZUfrUI8qJtQb9moGAAw&ved=0CEwQ6AEwBg#v=onepage&q=improvizace&f=false>

6.4 Internetové stránky

- Project Adventure, 2013, Our History, [online], [vid. 7.3.2013], dostupné z: http://www.pa.org/?page_id=996
- Outward Bound, 2013, History [online], [vid. 7.3.2013], dostupné z: <http://www.outwardbound.org/about-outward-bound/history>
- Prázdninová škola Lipnice, 2013, Kdo jsme [online], [vid. 7.4.2013], dostupné z: <http://www.psl.cz/index.php?menu=1>

7 Přílohy

Příloha č. 1 harmonogram víkendového soustředění Lemrů

Příloha č. 2 harmonogram víkendového soustředění Hip-hop stars

Příloha č. 3 harmonogram společného soustředění víkendového

Příloha č. 4 členové poroty

Příloha č. 5 přihláška na taneční soustředění 25.01.2013 až 27.01.2013

Příloha č. 6 informační dopis k víkendovému soustředění

Příloha č. 7 hodnotící tabulka

Příloha č. 8 hodnotící tabulka obou skupin

Příloha č. 1 – Harmonogram víkendového soustředění Lemurů

Grafická podoba programu

	9:00- 10:00	10:00-10:15	10:15-11:50	12:00-13:30	13:30-14:30	14:30-15:30	15:30-15:45	15:45-16:30	16:40-18:00
SO	Rozcvička	svačina	aktivity	oběd pauza	Aktivity	tanec	Svačina	aktivity	tanec
NE	rozcvička	svačina	tanec	oběd pauza	Aktivity	tanec	svačina	tanec	aktivity

Úplný program víkendu

datum	den	čas	program	Aktivita a jejich pravidla	pomůcky
13.10.	SO	8:50 – 9:00	Sraz s dětmi v DDM Větrník a převlékání do sportovního		
		9:00-10:00	rozcvička	Rozehřátí a protažení	
		10:00-10:15	svačina		
		10:15-11:50	Seznamovací hry a sdělení principu dobrovolnosti	<p>Andělská Anděla – každý z účastníků řekne své jméno a k němu připojí přídatné jméno začínající na první písmeno jeho křestního jména</p> <p>Hra na jména – každý účastník řekne ke svému jménu, jak se cítí, a další obměny, jako jsou například co má rád, co ho vystihuje</p> <p>Krok vpřed – hráči si stoupnou do kruhu tak, aby se všichni navzájem viděli; vedoucí se jich táže na otázky s tím, že ten, kdo odpoví kladně vždy udělá krok vpřed, poté co zodpoví na případnou doplňující otázku, vrátí se zpět do kruhu</p> <p>Tanečnice – jde vlastně o hru batoh, kdy dívky dostanou za úkol, aby na čtvrtku, kterou dostanou, nakreslily tanečnici/ tanečnicka, napsaly k němu 2x pravdu a 1x lež, jakmile budou hotové, přihnou si tuto tanečnici na záda a ostatní jim budou dělat čárku u výroku, u kterého si myslí, že je lživý. Na závěr v kroužku probíhá závěrečným kolečkem, kdy každý uvede opět své jméno, to, co byla lež a co byla pravda. Krátce ohodnotí to, jak se ostatním podařilo odhadnout jejich nepravdivé tvrzení.</p>	Čtvrtka, kolíček, fixy
		12:00 – 12:45	Oběd v DDM Větrník		
		12:45-13:30	odpočinek		

		13:30-14:30	Aktivity – tvorba dohody pro taneční skupinu pro celý školní rok	Komu míč - skupina stojí v kruhu, úkolem je házet si míč v kruhu tak, že při házení házející musí říci jméno toho, kdo má míč chytit.	míč
		14:30-15:30	Tanec:	Jedná se o dohodu o vzájemném fungování dívek z tanečního kroužku, dívky uvádějí žádoucí a nežádoucí chování a jednání ve skupině. Vzhledem k věku dívek jde určování pravidel tak, aby fungovaly. Každá z dívek se zapojí do psaní pravidel. Na závěr dívky dohodu stvrdí tím, že nakreslí na dohodu své sluníčko.	Papír a flipchart, fixy
				Hip hop	
		15:30–15:45	svačina		
		15:45-16:30	Návrat k dohodě Aktivity	Obruče hýbejte se – děti utvořily kruh a držely se za ruce. Mezi děti byly dány dvě obruče a děti dostaly za úkol prolézat obručemi tak, aby se obruče posouvaly kolem dokola	
		16:45 - 18:00	Tanec:	Disko	
datum	den	čas	program	Aktivita a jejich pravidla	pomůcky
14.10.	NE	8:50 – 9:00	Sraz s dětmi v DDM Větrník a převlékání do sportovního		
		9:00-10:00	rozcvička	Rozehřátí a protažení	
		10:00-10:15	svačina		
		10:15-11:50	Tanec:	Hiphop	
		12:00 – 12:45	Oběd v DDM Větrník		
		12:45-13:30	pauza		
		13:30-14:30	Zopakování jmen Zahřívací hry Návrat k dohodě Důvěrové hry	Opět komu míč Gordický uzel – Vytvoříme kruh z účastníků, dotýkajících se ramen. Zavřou oči. Účastníci předpaží nejprve levou ruku, chytanou se za ruku s jiným z týmu, po té pravou tak, aby byli propletení. Úkolem je rozmotat se ze zamotaného kruhu Autíčka – hráči jsou ve dvojicích. Jeden je autíčko, druhý je řidič. Autíčko má zavázané oči a řidiči si vybírají své auto. Řidič se ukazováčkem dotkne ukazováčku autíčka a tímto způsobem ho vodí po terénu. Na znamení vedoucího autíčka řidiči zaparkují zpět a stoupnou si promíchaně do řady proti nim. Potom si hráči vymění role a hra se opakuje. Pády ve třech - variace padání ve dvojici, která spočívá v tom, že musí být trojice zhruba stejně velkých dětí, každá trojice si najde pro sebe bezpečný prostor.	Šátek do dvojice

				<p>Aktivita probíhá tak, že padá osoba uprostřed a dva – zepředu a zezadu jej chytají. Padající musí se vždy zeptat zda může padat, naopak chytající mu musí odpovědět, že ano. Poté se role vymění.</p> <p>Ulička důvěry - skupina vytvoří dvě řady stojící proti sobě ve vzdálenosti asi 80 cm. Tím vznikne ulička důvěry. Prvním dobrovolníkem je vedoucí, který ukáže, jak na to a že skupince důvěřuje. Vyzveme prvního dobrovolníka z dětí, aby se postavil cca 15 m před dvojice. Má za úkol proběhnout uličkou a udržet stejnou rychlost, jakou běžel před ní. Všichni, kteří tvoří uličku, předpaží, a tím uzavřou průchod. Otvírají ho spouštěním paží dolů až těsně před běžcem. Před startem se běžec ptá celé skupiny na její připravenost, skupina odpovídá: „Jsme připraveni! Můžeš běžet!“</p>	
		14:30-15:30	Tanec:	Hiphop	
		15:30-15:45	svačina		
		15:45-16:30	aktivity	<p>Slepý sochař - Děti jsou rozděleny do trojic, kdy jeden ze trojice je sochař. Sochař má zavázané oči a po jeho stranách jsou dvě osoby, určí si, kdo je hmota a kdo je vzor, informují o tom sochaře a ten musí z hmoty utvořit stejnou pózu takovou, jakou vzor zobrazuje.</p> <p>Lidské pexeso - děti si zvolí 2 hadače, kteří jdou za dveře a ostatní si udělají dvojice, ve kterých se domluví na tanečním kroku, dále již to pokračuje jako klasické pexeso, dívky se rozestoupí a hadači hádají a hledají dvojice. Jakmile uhodnou pokračují, jakmile neuhodnou, hádá druhý hadač.</p>	Šátek do trojice
		16:40-18:00	Tanec	Disko Opakování sestav	

Příloha č. 2 – harmonogram víkendového soustředění Hip-hop stars

Grafický program soustředění

	9:00-10:00	10:00-10:15	10:15-11:50	12:00-13:30	13:30-14:30	14:30-15:30	15:30-15:45	15:45-16:30	16:40-18:00
sobota	Rozcvička	svačina	aktivity	Oběd pauza	aktivity	tanec	svačina	posilování	tanec
neděle	rozcvička	svačina	tanec	Oběd pauza	posilování	tanec	svačina	tanec	aktivity

Úplný program soustředění

datum	Den	čas	program	aktivita jejich pravidla	pomůcky
24.11.	SO	8:50 – 9:00	Sraz s dětmi v DDM Větrník a převlékání do sportovního		
		9:00-10:00	rozcvička	Rozehřátí a protažení	
		10:00-10:15	svačina		
		10:15-11:50	Seznamovací hry	<p>Andělská Anděla – každý z účastníků řekne své jméno a k němu připojí přídatné jméno začínající na první písmeno jeho křestního jména</p> <p>Hra na jména – každý účastník řekne ke svému jménu, jak se cítí, a další obměny, jako jsou například co má rád, co ho vystihuje</p> <p>Krok vpřed – hráči si stoupnou do kruhu tak, aby se všichni navzájem viděli; vedoucí se jich táže na otázky s tím, že ten, kdo odpoví, vždy udělá krok vpřed, poté co zodpoví na případnou doplňující otázku, vrátí se zpět do kruhu</p>	
		12:00–12:45	Oběd v DDM Větrník		
		12:45-13:30	pauza		
		13:30-14:30	Aktivity	<p>Komu míč - skupina stojí v kruhu, úkolem je házet si míč v kruhu tak, že při házení házející musí říci jméno toho, kdo má míč chytit.</p> <p>Toaletňák – vedoucí přinese roli toaletního papíru, všem řekne, aby si utrhlí několik útržků. Podle toho, kolik, kdo má útržků tolik věcí o sobě poví.</p> <p>Rychlá autobiografie – dívky si ve skupině najdou partnera, kterého ještě neznají, během krátké chvíle si sdělí</p>	

				podstatné věci o sobě, se kterými se dá dále pracovat. Po 2-3 minutách se dívky vystřídají. Na závěr vytvoříme diskuzní kroužek, kde každá z dívek představí svou kolegyni ostatním.	
		14:30–15:30	tanec:	Zumba	
		15:30–15:45	svačina		
		15:45–16:30	posilování		
		16:45 - 18:00	Tanec:	Disko	
datum	den	čas	program	Aktivita a jejich pravidla	pomůcky
25.11.	NE	8:50 – 9:00	Sraz s dětmi v DDM Větrník a převlékání do sportovního		
		9:00–10:00	rozcvička	Rozehřátí a protažení	
		10:00–10:15	svačina		
		10:15–11:50	Tanec:	Hiphop	
		12:00 – 12:45	Oběd v DDM Větrník		
		12:45–13:30	pauza		
		13:30–14:30	Posilování		
		14:30–15:30	Tanec:	Disko – sestavy a technika	
		15:30–15:45	svačina		
		15:45–16:30	Tanec:	Břišní tance	
		16:40–18:00	Tanec:	Zumba Opakování sestav	

Příloha č. 3 – harmonogram společného víkendového soustředění

Grafický program soustředění

	7:30	8:00-8:45	9:00-11:45	12:00-13:00	13:00-14:00	14:00-14:30	14:30-16:00	16:00-17:00	17:00-18:00	18:00-19:00	19:00-20:00	20:00-21:30	21:30-22:00
PÁ								Sraz	Ubytování	Večeře	tanec	Seznámení Čas na přípravu	Hygiena, večerka
SO	budíček	snídaně	tanec	Oběd	příprava	svačina	tanec	příprava	posilování	večeře	příprava	diskotéka	hygiena, večerka
NE	budíček	snídaně	Tanec Příprava na soutěž, soutěž	Oběd, balení	Závěrečná reflexe	Odjezd vlakem do Liberce							

Úplný program soustředění

datum	den	čas	program	Aktivita a jejich pravidla	pomůcky
25.01.	PÁ	16:00	Sraz na vlakovém nádraží v Liberci		
		16:30	Odjezd vlakem do Oldřichova v Hájích		
		17:00-18:00	Cesta do ubytovny, ubytování		
		18:00-19:00	večeře		
		19:00-20:00	Tanec – rozcvička, protažení		
		20:00-21:30	Seznámení s průběhem víkendu, seznámení s průběhem Příprava týmů	„ Zkouška orchestru “- úkolem dívek je s účastnicemi jejich tanečního kroužku vymyslet si vlastní taneční formaci, se kterou se budou prezentovat na taneční soutěži, která proběhne poslední den soustředění. Dívky musí připravit choreografii, zvolit si hudbu, vymyslet si vlastní sestavy do dané hudby. Jejich vystoupení na soutěž se pohybuje v čase 45s až 1 minuta.	Hudba, aparatura, Krepáky, čtvrtky A4, A3, tužky, nůžky, papíry, izolepa, líčidla
		21:30-22:00	Hygiena, večerka		
datum	den	čas	program	Aktivita a jejich pravidla	pomůcky
26.01.	SO	7:30	budíček		

		8:00-8:45	snídaně		
		9:00-10:10 10:15-11:45	Tanec	Dvě taneční vedoucí si každá vezmou jednu skupinu poté si skupiny vymění	
		12:00-13:00	oběd		
		13:00-14:00	Příprava dívek na taneční soutěž		
		14:00-14:30	svačina		
		14:30-16:00	tanec	Dvě taneční vedoucí si každá vezmou jednu skupinu, poté si skupiny vymění	
		16:00-17:30	Příprava dívek na taneční soutěž		
		17:30-18:00	posilování		
		18:00-19:00	večeře		
		19:00-20:00	Příprava na taneční soutěž		
		20:00-21:30	Taneční zábava - diskotéka		
		21:30-22:00	Hygiena, večerka		
datum	den	čas	program	Aktivita a jejích pravidla	pomůcky
27.01.	NE	7:30	budíček		
		8:00-8:45	snídaně		
		9:00-10:00 10:00-11:00 11:00-11:50	Tanec Příprava na taneční soutěž Taneční soutěž	Dvě taneční vedoucí si každá vezmou jednu skupinu, poté si skupiny vymění	
		12:00-12:30			
		12:30-13:00	balení		
		13:00-	Závěrečná reflexe		

		13:30			
		13:30- 14:35	Odchod na vlakové nádraží Návrat do Liberce, rozchod		

Příloha č. 4 – členové poroty

Fleure Pasdesdeux, kterou ztvárnila Karla Líbalová. Fleure pochází z Francie. Je členkou Francouzské Akademie hudby. Je jí 60 let. Má zálibu v plastických operacích. Jedná se o choreografku tance Gangnam Style (ale to je tajemství). Fleure hodnotila kreativitu.

Gerda Biebermacher, kterou ztvárnila Zuzana Dostálová. Gerda pochází z Německa. Jedná se o přebornici v synchronizovaném jódlování. Její 52 let. Gerda je přebornicí v německém národním tanci Schnitzel Tanz [šniel tanc]. Gerda hodnotila synchronizaci.

Voran Tancič, kterého ztvárnil Ondřej Kuthan. Voran pochází z Chorvatska. Je mu 40 let. Jeho partnerem je Zohan, se kterým jsou úspěšní v tanci dvojic. Voran je členem chorvatského národního baletu. Voran hodnotil kostýmy.

Příloha č. 5 – přihláška na taneční soustředění

Dům dětí a mládeže Větrník v Liberci, Riegrova 16, tel. 482 710 401

e-mail: katka.beranova@ddmliberec.cz

Taneční soustředění

Od PÁTKU 25.1.2013 do NEDĚLE 27.1.2013 v Oldřichově v Hájích, v ubytovně DDM

Program plný nových tanečních technik, tanečních sestav a zábavných a naučných her

Cena: 450,- Kč

Přihlášky nejlépe ihned nejdéle však do 21.1.2013 podepsanou do pokladny DDM Větrníku nebo vedoucí Lence Trousílkové při platbě přes účet

Platba přes účet DDM: Komerční banka, č.ú. 271863370247/0100 – uvést VS a jméno účastníka

Při platbě hotově v kanceláři, ale hlavně bankovním převodem vždy uvádějte variabilní symbol: **VS: 100 500**

Informace: Lenka Trousílková (724 308 171)

.....Zde oddělte: .....

Závazná přihláška na taneční soustředění

TANEČNÍ SOUSTŘEDĚNÍ

Oldřichov v Hájích 25.1.2013 až 27.1.2013

cena: 450,-

Jméno a příjmení: ..... dat. nar. ....

Adresa: ..... PSČ: .....

Spojení tel. byt: ..... mobil: .....

• Souhlasíme / nesouhlasíme s použitím fotografií našeho dítěte na materiálu, který propaguje činnosti DDM Větrník.

• Souhlasíme, aby s našimi osobními údaji a s osobními údaji našich dětí bylo nakládáno v souladu se zákonem č. 101/2000 Sb. (Ochrana osob. údajů) a následných novelizací. (Vytvoření „Školní matriky“ podle zákona 561/2004)

Datum: .....

podpis :.....

VYPLNÍ DDM:

Při platbě vždy uvádějte variabilní symbol.

Placeno ..... Kč dne: .....

Dům dětí a mládeže Větrník v Liberci, Riegrova 16, tel. 482 710 401

e-mail: katka.beranova@ddmliberec.cz

Informace k tanečnímu soustředění

**Od PÁTKU 25.01.2013 do NEDĚLE 27.01.2013 v Oldřichově v Hájích,
v ubytovně DDM Větrník**

Vážení rodiče,

v době od 25.1.2013 do 27.01.2013 se koná taneční soustředění pondělních a pátečních tanečních kroužků v ubytovně DDM Větrník v Oldřichově v Hájích.

Z důvodu konání tanečního soustředění odpadá páteční hodina tanečního kroužku od 16:00 hodin, bude se konat již v Oldřichově v Hájích.

Místo konání: Oldřichov v Hájích 182, naproti Obecního úřadu vedle samoobsluhy
žlutá budova

GPS: 50.8493899999, 15.0832994443

Sraz: u vlakového nádraží v Liberci před hlavním vchodem **dne 25.1.2013 v 16:00 hodin** jede se na skupinové jízdné (odjezd vlaku 16:30) – ubytovna se nachází asi 10 minut od vlakové zastávky, doporučuji pevnou obuv na chůzi (ne kozačky na podpatcích, apod.)

Je možné dopravit své dítě i přímo do ubytovny DDM Větrník v Oldřichově v Hájích, ne však dříve než před 17:00 hodinou a jen z vážných důvodů, jako je kolize zájmových kroužků apod. a tuto informaci potřebuji sdělit též nejpozději do čtvrtka 24.1.2013.

Návrat: na vlakové nádraží v Liberci **dne 27.1.2013 v cca 14:25 hodin** (odjezd vlaku v 14:05)

Program: na programu je tancování, příprava na soutěže, hraní her, v případě dobrého počasí procházky venku

S sebou:

- Oblečení na tancování, sálovou obuv, oblečení na ven, oblečení dovnitř, přezůvky, pyžamo, hygienické potřeby, ručníky, psací potřeby.

- **Kopii kartičky pojištěnce** (kartičku pojištěnce), **léky s informacemi o lécích**, které Vaše dítě užívá s přesným dávkováním, oznámení o alergiích

Prosím kontaktujte mě ohledně toho, zda má Vaše dítě **výjimky ve stravování** – bezlepková strava, apod., jídelní lístek bude znám až na místě, ale je potřeba zajistit alternativu.

Nedoporučuji brát s sebou cennosti, notebooky, foťáky, telefony apod., děti budou mít nabitý program a zvonící telefony ruší při práci. Nedávejte dětem sladkosti, energy drinky, apod., protože potom nejedí jídlo, které je pro ně uvařeno naším kuchařem.

Prosím rodiče, aby mě **neprodleně kontaktovali**, jestliže Vaše dítě na taneční soustředění **nepojede** např. z důvodu nemoci. Je velmi nepříjemné pít se po tom před odjezdem vlaku do Oldřichova a vznikají s tím další nepříjemnosti ohledně vratky peněz, kdy Vám nemusí být vrácena celá částka – nýbrž částka bez stravného.

S pozdravem

Trousílková Lenka

Vedoucí tanečních kroužků

Tel. 724 308 171, email: lenkatrousilkova@seznam.cz

Príloha č. 7- hodnotící tabulka

kategorie	Co se hodnotí	Body		
		0	1	2
kreativita	Obtížnost tanečních kroků	Lehké, základní	Středně těžká náročnost	Těžké, náročné
	Kulisy	Nejsou vytvořeny	Vytvořené, ale nepoužité	Vytvořené, použité
kostým	Vztah k tanečnímu stylu	Ne, vůbec nesedí	Není doladěno zcela	Sladěno
	Sladěnost skupiny	ne	Většina sladěna	Všichni sladění
choreografie	Fantazie, originalita	Ne, pouze naučené kroky z kroužku	Naučené kroky převažují nad vlastní kroky	Vlastní kroky převažují nad naučenými
	Využití různých tvarů	Jeden tvar celou písničku	2-3 tvary	4 a více
	Vztah k hudebnímu stylu	Vůbec nesedí	Sedí z části	Ano, vztahuje se
	Využití tanečního prostoru	Ne, po celou dobu na jednom místě	Posun nepatrný, malý	Posun zřejmý po celém parketě
Vzhled skupiny před porotou	úsmev	Nesměje se nikdy, nebo menšina	Většina úsměv	Všichni se usmívají
	Celkový dojem	Nic moc	dobrý	skvělý
Synchronizace skupiny	Sjednocení skupiny	Ne vůbec nejsou sjednoceny kroky společně ani do hudby	Buď nesjednoceny kroky do hudby, nebo členů skupiny	Sjednoceny kroky do hudby a i členů skupiny

Příloha č. 8 – Hodnotící tabulka obou skupin

kategorie	Co se hodnotí	Body Lemuři			Body Hip-hop stars		
		0	1	2	0	1	2
kreativita	Obtížnost tanečních kroků			X		X	
	Kulisy		X				X
kostým	Vztah k tanečnímu stylu			X		X	
	Sladěnost skupiny			X			X
choreografie	Fantazie, originalita			X			X
	Využití různých tvarů	X					X
	Vztah k hudebnímu stylu			X			X
	Využití tanečního prostoru			X			X
Vzhled skupiny před porotou	úsmev		X		X		
	Celkový dojem			X		X	
Synchronizace skupiny	Sjednocení skupiny		X			X	
Celkem bodů		3 + 14 = 17			4 + 12 = 16		